

ERNEST
HEMINGWAY

A jéghegy csúcsa

Hemingway összes novellája

Ernest Hemingway.

Ernest Hemingway

A JÉGHEGY CSÚCSA

HEMINGWAY ÖSSZES NOVELLÁJA

Könyvmolyképző Kiadó
Szeged, 2008

ELSŐ RÉSZ

„Az első tizenkilenc”

FRANCIS MACOMBER RÖVID BOLDOGSÁGA

Délfelé járt az idő. Mindnyájan az étkezősátor kettős szárnyú, zöld ajtólapjának árnyékában üldögéltek, s úgy tettek, mintha mi sem történt volna.

– Mit iszunk, citromlevet tisztán vagy limonádét? – kérdezte Macomber.

– Én gimletet – vetette oda Robert Wilson.

– Én is. Inni kell most – mondta Macomber felesége.

– Én is azt hiszem – helyeselt Macomber. – Szóljon neki, hogy csináljon három gimletet.

A fiú már készítette is az italt. Kiemelte az üvegeket a hűtőzsákokból, melyek párásan csillogtak a szélben, a sátrakat beárnyékoló fák tövében.

– Mennyit adjak neki? – tudakolta Macomber.

– Egy font bőven elég – válaszolta Wilson. – Nem kell elkényeztetni őket.

– Vajon szétosztja-e köztük a vezetőjüket?

– Feltétlenül.

Francis Macomber egy félórával azelőtt a szolgálgyerekek, a szakács, a bőrnyúzó és a teherhordó diadalmenetben hozták be a vállukon és karjukon, a tábor szélétől egészen a sátraig. A puskahordozók nem vettek részt a felvonulásban. A bennszülött fiúk letették sátra bejáratánál. Macomber sorra kezet rázott velük, fogadta jókívánságait, majd belépett a sátorba. Az ágyán üldögélt, amikor a felesége bejött. Az asszony egy szót sem szólt hozzá, ő pedig azonnal kiment, hogy arcát és kezét megmossa kint a hordozható mosdótálcában. Aztán átment az étkezősátorba, és letelepedett egy kényelmes vászonszékbe egy szellős, árnyékos helyen.

Mrs. Macomber futó pillantást vetett Wilsonra. Rendkívül csinos, fiatalos nő volt. Szépsége és társadalmi helyzete révén öt évvel

ezelőtt hozzájutott ötezer dollárhoz, mert odaadta nevét és fényképét egy kozmetikai reklámhoz, pedig maga soha nem is használta azt a cikket. Tizenegy éve volt Francis Macomber felesége.

– Pompás oroszlán, mi? – szólalt meg Macomber. A felesége most ránézett. Szemügyre vette mindkettőjüket, mintha még sohasem látta volna őket azelőtt.

Az egyiket, Wilsont, a fehér vadászt, jóformán még sohasem látta. Középtermetű férfi volt, haja homokszínű, bajusza rövidre nyírt. Hirtelenvörös arcában mélyen ült rendkívül hideg, kék szeme, melynek sarkában hamiskásan szaladtak össze a fehéres ráncok, valahányszor nevetett. Most rámosolygott az asszonyra, de annak tekintete lesiklott a férfi arcáról bő zubbonya alatt domborodó vállára, melyet csaknem eltakart négy tölténytartó a bal szivarzseb tájékán, azután továbbrebbent a szeme Wilson nagy, barna kezére, viseltes nadrágjára, poros bakancsára, majd vissza vörös arcába. Észrevette, hogy arcának napsütötte pirosságát fehér vonal vágja el. Stetsonkalapjának nyoma. Ez a fittyedt karimájú kalap most ott függött a sátorpózna kampóján.

– Üritsük ezt a poharat az oroszlánra! – indítványozta Robert Wilson.

Ismét rámosolygott a nőre, de az asszony mosolytalanul a férjét méregette.

Francis Macomber nagyon magas, nagyon jókötésű férfi volt, már akinek a nagy csontú termet tetszik. Fekete volt, a haja rövidre nyírva, mint az evezősöké, ajka inkább keskeny. Az emberek jóképűnek tartották. Ugyanolyan szafáriruhát viselt, mint Wilson, azzal a különbséggel, hogy az övé új volt. Harmincötödik évében járt, kitűnően tartotta magát, jól értett a labdasportokhoz, csakis nagy halakat fogott, sikereit egy sereg rekord koronázta, most nemrég pedig mindenki szeme láttára bebizonyította, hogy gyáva.

– Az oroszlánra! – szólt. – Sohasem tudom megköszönni magának, amit tett.

Margaret – így hívták a feleségét – visszafordította tekintetét férjéről Wilsonra.

– Ne beszéljünk az oroszlánról! – mondta az asszony.

Wilson ránézett, de nem mosolygott. Most az asszony mosolygott őrá.

– Furcsa nap volt ez a mai – mondta. – Nem kéne föltennie a kalapját még a sátorlap alatt is délidőben? Maga mondta, csak azért szólok.

– Föltehetem – szólt Wilson.

– Nagyon piros az arca, Mr. Wilson – mondta az asszony, és megint elmosolyodott.

– Az ital teszi – vetette oda Wilson.

– Nem hiszem – felelte Margaret. – Francis sokat iszik, de ő sose piros.

– Ma az – próbált tréfálkozni Macomber.

– Nem – mondta a felesége –, ma csak az enyém pirult. De Mr. Wilson mindig piros.

– Nyilván ilyen fajta vagyok. Hanem: nem vennék le a műsorról a szépségemet mint beszédtemát?

– Csak most kezdtem el.

– Hagyjuk abba! – mondta Wilson.

– Nehezen indul a beszélgetés – állapította meg Margaret.

– Ne légy csacsi, Margot! – szólt oda a férje.

– Semmi nehézség – mondta Wilson. – Itt ez a pompás oroszlán.

Margot rápillantott a két férfira, és azok mindketten tudták: az asszonyt sírás környékezi. Wilson már régóta látta, mi készül, és rettegett tőle. Macomber már túljutott a rettenésen.

– Csak az ne történt volna. Ó, bár ne történt volna meg – mondta az asszony, és elindult a sátra felé. Hangtalanul sírt, de a két férfi látta, hogy válla meg-megrándul rózsaszínű napálló blúza alatt.

– A nők mindjárt elvesztik a fejüket – szólt oda Wilson a magas férfinak. – Nem számít. Idegizgalom, miegyéb.

– Nem – mondta Macomber. – Azt hiszem, ezt a mai naptól életem végéig viselni fogom.

– Szamárság. Igyunk rá egyet ebből a vitriolból! Felejtse el! Különb is, semmi az egész.

– Megpróbálhatjuk – felelte Macomber. – De azt nem felejttem el, amit értem tett.

– Nem tettem semmit – mondta Wilson. – Szamárság.

Így üldögéltek az árnyékban, ott, ahol a széles koronájú akácok alatt táborot ütöttek. Mögöttük magányos sziklaszál magaslott; előttük pázsitszőnyeg futott, egy kavicsos mederbe ágyazott folyó felé,

azon túl erdő következett. Itták az épp hogy hideg citromos whiskyt, és kerülgették egymás tekintetét. A bennszülött fiúk közben ebédhez terítettek. Wilson jól láthatta, hogy a fegyverhordozó gyerekek már mindent megtudtak a dolgról, s amikor észrevette, hogy Macomber inasa terítés közben fürkésző pillantásokat vet gazdájára, szuahéli nyelven ráripakodott. A fiú kifejezéstelen arccal fordult el.

– Mit mondott neki? – érdeklődött Macomber.

– Semmit. Mondtam, hogy mozogjon, mert különben kaphat vagy tizenötöt a jobbikból.

– Az mi? Korbács?

– Azt tiltja a törvény – válaszolta Wilson. – Pénzbírságot írnak elő.

– Még mindig megtörténik, hogy megkorbácsoltatják őket?

– Hogyne. Ha netán panaszra mennek, abból a hatóság nagy ügyet kever. De nem mennek. A korbácsot inkább elviselik, mint a pénzbírságot.

– Milyen furcsa – szólt Macomber.

– Valójában nem is az – felelte Wilson. – Maga mit tenne: túrné a vesszőzést, vagy elvesztené a keresetét?

Maga is zavarba jött kérdésétől, és mielőtt Macomber válaszolni tudott volna, így folytatta: – Mindnyájunknak kijut a napi verés, kinek így, kinek amúgy.

Ezzel sem volt megelegedve. „Úristen – gondolta magában –, micsoda diplomata vagyok.”

– Igaza van: megkapjuk a verést – mondta Macomber, és még mindig nem nézett társára. – Rettentően szégyellem magam az oroslánügy miatt. De, ugye, nem kerül tovább? Úgy értem, nem jut senkinek a fülébe?

– Szóval azt hiszi, hogy én majd elmondom a Mathaiga Klubban? – Wilson hűvösen végigmérte. Ezt azért nem várta volna. „Szóval a fickó nemcsak pipogya fráter, de még nyöszörög is – gondolta magában. – Pedig a mai napig kedveltem. De mit tudhat az ember egy ilyen amerikaiáról?”

– Nem – mondta Wilson. – Hivatásos vadász vagyok. Mi sohasem beszélünk a klienseinkről. Efelől egészen nyugodt lehet. Különben is udvariatlanság arra kérni minket, hogy ne járjon el a szánk.

Most jött rá, hogy mennyivel könnyebb lesz a szakítás. Akkor majd egyedül étkezik, és olvashat is közben. Ezek is külön esznek

majd. Csak hivatalos minőségben fogja őket kísérgetni a szafárin – hogy is mondják a franciák? Előkelően elnéző magatartás – s mennyivel könnyebb lesz akkor, mint most végighallgatni ezt a szentimentális émelygést. Megsérti majd valamivel, és azzal új lapot kezdenek. Akkor majd a könyvével ülhet le az asztalhoz, és mégis az ő whiskyjüket issza. Ezt a kifejezést használták arra, amikor a szafári balul ütött ki. Az ember összeakad egy másik fehér vadászszal, és megkérdezi: „Hogy megy a sora?” És ha erre az a felelet: „Ó, még mindig az ő whiskyjüket iszom”, akkor az ember tudja, hogy az egész nem ér egy lyukas mogyorót.

– Bocsánat – mondta Macomber, miközben társa felé fordította jellegzetesen amerikai arcát, melyről a kamaszság nem tűnik el a férfikor derekáig. Wilson szemügre vette rövidre nyírt evezősfrizuráját, szép metszésű, s még most is majdnem őszinte szemét, szép orrát és jó formájú állát.

– Bocsánat, erre nem gondoltam. Rengeteg olyan dolog van, amit nem tudok.

„Tehet egy szívességet” – gondolta Wilson. Teljesen fölkészült, hogy gyorsan és simán szakít, és most tessék: ez a nyavalyás, miután éppen megsértették, bocsánatot kért. Még egy próbát tett. – Ne szívja mellre, amit mondok! – kezdte. – Nekem is élnem kell valamiből. Tudja, Afrikában nincs olyan nő, aki ne lőne oroszánt, és nincs olyan fehér ember, aki megfutamodnék.

– Én megfutamodtam, mint a nyúl – szölt Macomber.

„Hát mi a fenét lehet kezdeni egy ilyen alakkal, aki így beszél” – morfondírozott magában Wilson.

Célba vette Macombert tompa, kék gépfegyverszemével, az meg visszamosolygott rá. Kellemes mosolya volt, ha valaki nem látta meg szemében a sértődöttséget.

– Talán majd helyreütöm a csorbát a bivalyvadászaton – mondta. – Most az következik, nem?

– Reggel, ha megfelel – vetette oda Wilson. Talán tévedett az előbb. Könnyen lehet, hogy így kell a dolgokat fölfogni. Hiába: az emberismeret fenét sem ér ezekkel az amerikaiakkal. Most megint a szívébe zárta Macombert. Csak a mai reggelt tudná elfelejteni. De azt persze nem lehet. Olyan kínos volt, hogy kínosabb már nem is lehetett volna.

– Ott jön a Memsahib – mondta. Margaret a sátra felől közeledett. Üdének, vidámnak, sőt bájosnak látszott. Hibátlanul tojásdad arca oly tökéletes, hogy az ember szinte azt várná: ez a nő ostoba. „De ostobának nem ostoba – gondolta Wilson. – Nem, nem.”

– Hogy van a szépséges, vörös arcú Mr. Wilson? Jobban érzed magad, Francis, angyalom?

– Ó, sokkal – vallotta Macomber.

– Kivertem a fejemből az egészet – mondta a felesége, és leült az asztalhoz. – Miért érdekes az, hogy Francis jól tud-e oroszlánt ölni, vagy sem? Nem ez a foglalkozása. Ez Mr. Wilson szakmája. Mr. Wilson valóban rendkívül lenyűgözően gyilkol. Maga mindent gyilkol, igaz?

– Mindent – felelte Wilson –, ami jön. – „Ez a fajta a legkeményebb dió a világon – gondolta magában. – A legkeményebb, a legkegyetlenebb, a legvérszomjasabb és a legvonzóbb fajta. Az emberek meglágyulnak, vagy az idegeik ronccsá őrlődnek, ők viszont megkeményednek. Vagy olyan férfit választanak maguknak, akivel bírnak? Ezt még nem tudják eldönteni abban a korban, amikor férjhez mennek” – tűnődött. Örült, hogy a maga leckéjét már megtanulta az amerikai nőkről, mert ez a mostani nagyon vonzotta.

– Holnap reggel bivalyra megyünk – közölte az asszonnyal.

– Én is megyek – mondta Margaret.

– Nem, nem jön.

– De igenis, megyek. Ugye mehetnek, Francis?

– Miért nem maradsz a táborban?

– A viláért sem – mondta a feleség. – Ilyen kalandot, mint a mai, semmi pénzért el nem szalasztanék.

„Amikor az imént elment – tűnődött magában Wilson –, amikor elment, hogy kibőgje magát, csuda remek nőnek látszott. Mintha megértené, fölfogná a helyzetet, mintha bánkódnék a férje miatt, és fájna neki a dolog. Húsz percre eltűnik, aztán visszajön, az amerikai nők kegyetlenségének páncéljában. Ezek a legpiszkosabb nők. Azok, csakugyan a legpiszkosabbak.”

– Holnap a te kedvedért újabb bemutatót tűzünk a műsorra – mondta Francis Macomber.

– Nem jön velünk, asszonyom – szólalt meg Wilson.

– Nagyon téved – mondta az asszony. – Különben is roppant szeretném magát újra látni munkája közben. Isteni volt ma reggel. Már amennyire állatok fejét széjjellövdözni isteni.

– Itt az ebéd – mondta Wilson. – Nagyon elemében érzi magát, ugye?

– Miért is ne? Nem azért jöttem ide, hogy unatkozzam.

– Nos, eddig nem volt unalmas – mondta Wilson. Odalátszottak a folyóba ágyazott vándorkövek és a háttérben a magas partoldal a fákkal. Eszébe jutott a reggel.

– Ó, nem – felelte az asszony. – Eddig nagyszerű. És a holnap? Nem is tudja, mennyire várom a holnapot.

– Antilop, tessék, most kínálják magának – mondta Wilson.

– Az a nagy, tehénszerű állat? Akkorát ugrik, mint a nyúl?

– Azt hiszem, ez megfelel a személyleírásnak – szólt Wilson.

– Kitűnő a húsa – jegyezte meg Macomber.

– Te lótted, Francis? – kérdezte a felesége.

– Én.

– Nem bánt? Vagy igen?

– Csak ha rázuhan az emberre – magyarázta neki Wilson.

– Örvendek.

– Egy kicsit abba hagyhatnád a buzerálást, Margot – mondta Macomber, miközben az antilopot szeletelte tányérján, és krumpli-pürét, mártást meg sárgarépat tölt lefelé fordított villájára, hegyére szúrva a húsdarabot.

– Én abba is hagyhatnám – mondta az asszony –, ha már olyan szépen fejezted ki magadat.

– Ma este pezsgővel ünnepeljük meg az oroszánt. Délben a pezsgő csak fölhevíti az embert – mondta Wilson.

– Ó, az oroszán – kiáltott Margot. – Rég elfelejtettem az oroszánt.

„Ez a nő jól ugratja a férjét – gondolta magában Robert Wilson.

– Vagy talán azt hiszi, így kell a dologhoz jó képet vágni? Hogyan viselkedjék egy asszony, aki rájön, hogy a férje pipogya fráter? Cudarul kegyetlen nőszemély, de hát mind ilyen. Persze, ők uralkodnak, és aki uralkodik, annak néha kegyetlennek kell lennie. Ha így is van: nekem elegendem van az istenverte rémuralmukból.”

– Vegyen még egy kis antilopot! – kínálta az asszonyt udvariasan.

Aznap délután, úgy estefelé, Wilson és Macomber elindult automobilon a bennszülött sofőr meg két puskahordó kíséretében. Mrs. Macomber a táborban maradt. Túl meleg van, mentette ki magát, holnap úgyis velük megy kora reggel. A távolodó autóból Wilson elnézte a terebélyes fa alatt álldogáló asszonyt. Inkább csinos volt, mint szép, enyhén rózsaszín árnyalatú khakiruhájában. Haját kismította a homlokából, és hátul, lent a nyakszirtjénél kontyba fésülte. Arca olyan üdén virított, mintha Angliában volna. Integgett feléjük, amint a kocsi átgázolt a mezőn, a magas fűvön, majd a fák közé kanyarodott, neki a csalitos domboknak.

A csalitosban egy impalacsordára bukkantak. Kiszálltak az autóból, és meghajtottak egy vén, széles agancsú bakot, majd Macomber becsületére váló lövéssel helyben marasztotta, jó kétszáz lépésről. Ettől aztán nekiiramodott a csorda, vad futásban, egymás hegyén-hátán utat nyerve. Lábukat hasuk alá húzva akkorákat ugrottak, oly hihetetlenül s lebegeve úsztak a levegőben, mint az ember olykor álmában.

– Jó lövés volt – szólt oda Wilson. – Kis célpontot nyújtanak.

– Ér ez a fej valamit? – kérdezte Macomber.

– Kiváló – nyugtatta meg Wilson –, így lőjön, és nem lesz semmi baj.

– Gondolja, hogy holnap bivalyra akadunk?

– Remélem, igen. A bivaly kora reggel kint legel, és ha szerencsénk van, el tudjuk csípni a mezőn, csordában.

– Szeretném ezt az oroszlánügyet lezárni – mondta Macomber.

– Nem valami kellemes érzés, ha az ember ilyesmit csinál a felesége szeme láttára.

„Szerintem – gondolta Wilson – feleség ide, feleség oda, az a kellemetlen, hogy ilyesmit csinál valaki, vagy ha már megtörtént, még beszél is róla” – mondani azonban ezt mondta:

– Mit kell ezen annyit töprengeni? Akárki elvesztené a fejét, mikor először kerül szembe oroszlánnal. Az ügy le van zárva.

Aznap éjjel, vacsora után – mielőtt lefeküdt volna – Macomber megivott még egy pohár whiskyt szódával a tűz mellett. Később ágyán, a moszkítóháló alatt, az éjszaka neszeire figyelve úgy érezte, hogy az ügy még nincs lezárva. Se lezárva nincs, se el nem kezdődött. Pontosan úgy van, ahogy megtörtént, néhány részlete kitorölhetetlenül felnagyítva. Nyomorultul szégyellte magát. De a szégyennél is

jobban kínozza valami dermesztő, kongó félelem. A félelem még ott tátongott, mint valami hideg, nyálkás üreg abban a nagy semmiben, ahol valamikor az önbizalma fészkelte, és ettől a rosszullét környékezte. Ez az érzés még most sem hagyta el.

Előző éjszaka kezdődött, amikor felriadt, és hallotta, hogy oroszlán bög valahol följebb a folyó mentén. Öblös hangon indult a bögés, és valami köhögős torokköszörülésben végződött. Olyan közelinek hatott, mintha éppen csak a sátorlap választaná el tőle. Amikor Francis Macomber felriadt e hangra azon az éjjelen, megijedt. Hallotta, amint felesége álmában csöndesen lélegzik. Nem volt senki, akinek bevallhatta félelmét, sem aki vele együtt félhetett volna. Feküdt magában, és nem ismerte azt a szomáli közmondást, hogy bátor ember háromszor ijed meg az oroszlántól: egyszer, amikor megpillantja a nyomát, egyszer, amikor meghallja a hangját, és egyszer, amikor szemközt találja magát vele. Aztán a lámpás fényénél reggeliztek, és mikor kinn ültek az étkezősátorban, napfölkelte előtt, az oroszlán ismét elbődült. Francis azt hitte, máris ott van a tábor szélén.

– Hangja után ítélve, öreg legény lehet – mondta Robert Wilson, miközben fölneézett sózott heringje és kávéja mellől. – Hallják, hogy köhög?

– Nagyon közel van?

– Lehet vagy egy mérföldnyire a folyó völgyében.

– Meglátjuk?

– Megnézzük.

– Ilyen messzire elhallatszik a bögése? Mintha itt lenne a sátorban.

– Fene messzire hord a hangja – felelte Robert Wilson. – Fura, hogy ilyen messzire elhallatszik. Remélem, puszkacsőre való macska. A fiúk azt állítják, járkál errefelé egy jól megtermett példány.

– Ha lövésre kerül a sor, hol kell eltalálnom, hogy helyben maraszam? – tudakolta Macomber.

– A nyaka és a törzse között – adta meg a választ Wilson. – Nyakán, ha megy. Csontra lőjön! Roncsolja szét!

– Remélem, jó helyre tudom majd szalasztani a golyót – mondta Macomber.

– Nagyon jól lő – szólt oda neki Wilson. – Ne hamarkodja el! Biztos lövésre menjen! Mindig az első lövés számít.

- Mekkora legyen a lőtávolság?
– Nem tudom. Ebbe az oroszlánnak is van beleszólása. Ne lőjön
addig, amíg olyan közel nem jön, hogy biztosra mehet.
– Száz méter alatt? – kérdezte Macomber.
Wilson odavillantott a szemével.
– Száz, az körülbelül megfelel. Lehet, hogy rövidebbre kell hagyni.
Nem kockáztatnám meg sokkal messzebről. Száz, az tisztessé-
ges távolság. Ezen a távolságon ott lövi meg, ahol akarja. Itt jön a
Memsahib.
– Jó reggelt! – köszönt rájuk Mrs. Macomber. – Rámegyünk erre
az oroszlánra?
– Amint befejezte a reggelijét – mondta Wilson. – Hogy érzi
magát?
– Csodásan – válaszolt az asszony. – Telve izgalommal.
– Megyek és megnézem, hogy minden rendben van-e. – Wilson
elindult. Nyomban utána az oroszlán újra fölördített.
– A nyomorult, mekkora ricsajt csap!
– Belérekesztjük a hangot – mondta Wilson.
– Mi baj, Francis? – kérdezte a felesége.
– Semmi – válaszolta Macomber.
– De valami még sincs itt rendjén. Mitől vagy olyan ideges? – kér-
dezte Margaret.
– Semmitől.
– Mondd meg nekem! – Az asszony ráemelte tekintetét. – Nem
jól érzed magad?
– Ez a rohadt bömbölés – válaszolta –, így ment egész éjszaka.
– Miért nem keltettél föl? – kérdezte a felesége. – Élveztem volna,
ha hallom.
– Meg kell ölnöm a dögöt – mondta Macomber nyomorultul.
– Nahát, ezért vagy itt, nem?
– Jó, jó. De ideges vagyok. Az idegeimre megy ez a bömbölés.
– Akkor meg, ahogy Wilson mondta, öld meg és fojtsd belé a szusztl!
– Igen, édeském – monda Francis Macomber. – Ugye, milyen
könnyűnek hangzik?
– Csak nem félsz?
– Hát persze hogy nem. De ideges vagyok. Egész éjjel hallgattam
az ordítását.

– Ragyogóan meg fogod ölni – jelentette ki a felesége. – Majd meglátod. Tudom. Alig várom, hogy lássam.

– Fejezd be a reggelidet, és indulunk.

– Nevetséges, ilyen korán? Még nem virrad – mondta Margaret.

Az oroszlán mély mellhangon fölmordult. A torkából hirtelen fel-törő hang rezgése szinte megrázta a levegőt, végül egy mély sóhaj-jal, keserves nyögéssel elhallgatott.

– Olyan, mintha itt volna a közelben – szólalt meg Macomber felesége.

– Úristen – mondta Macomber –, gyűlölöm ezt az átkozott hangot.

– Roppant lenyűgöző.

– Lenyűgöző! Ijesztő.

Robert Wilson akkor érkezett oda, kezében kurta, ocsmány, bot-rányosan nagy furatú 505-ös Gibbse, száját vigyorra húzta.

– Gyerünk! – szólott. – Puskahordozójánál van a Springfieldje meg a nagy puska. Minden bent van az autóban. Megvannak az acélgolyói?

– Igen.

– Én kész vagyok – jelentette ki Mrs. Macomber.

– Ennek a ricsajnak véget kell vetni – mondta Wilson. – Üljön előre! A Memsahib ülhet velem itt hátul.

Beszálltak a kocsiba, és a hajnali szürkületben elindultak a folyó mellett fölfelé a fák között. Macomber kinyitotta a töltényrést, és meggyőződött, hogy acélgolyók vannak-e benne; rátolta a závárt, és biztosította fegyverét. Érezte, hogy remeg a keze. Megtapogatta a többi töltényt a zsebében, aztán végighúzta ujjait a töltényeken, melyeket az inge mellrészére erősített tölténytartókban hordott. Hátrafordult Wilson felé, aki az ajtó nélküli, doboz alakú autó hátsó ülésén foglalt helyet a felesége mellett. Mindketten vigyorogtak izgalmukban. Aztán Wilson előrehajolt és súgott valamit.

– Nézze, ereszkednek a madarak lefelé. Ez azt jelenti, hogy az öregúr otthagya a zsákmányt.

A folyó túlsó oldalán Macomber jól látta a fák fölött köröző, a magasból le-lecsapó keselyűket.

– Valószínűleg erre jön majd a szomját oltani, mielőtt nyugovóra térne – suttopta Wilson. – Jól nyissa ki a szemét!

Lassan haladtak előre a folyó magas partján. A folyó ágya itt mélyen feküdt a görgeteg kövek között. Az autó ide-oda kerülgette

a nagy fákat. Macomber a túlsó partot figyelte, amikor egyszer csak megérezte, hogy Wilson megfogja a karját.

Az autó megállt.

– Ott van – vette ki a sottogásból. – Előttünk, jobb kéz felé. Szálljon ki, és kapja el! Csodaszép példány.

Macomber most látta meg az oroszlánt. Kissé oldalvást állt, fejét magasra tartotta, feljűk ordítva. A fűjdogáló reggeli szél meg-megborzolta sötét sörényét. Óriási volt, amint kirajzolódott a meredek parton a reggeli szürkületben, izmos szügyével, lágyan domborodó testével.

– Milyen messze van? – kérdezte Macomber, fegyverét fölemelve.

– Hetvenöt körül. Szálljon ki, és csípje el!

– Miért ne innét lőjek, ahol állok?

– Nem szokás autóból lőni a vadra – hangzott a fülébe Wilson szava. – Szálljon ki! Nem fog a maga kedvéért egész nap itt állni!

Macomber kilépett az első ülés félkörű ajtónyílásán, rá a lépcsőre, majd onnan a földre. Az oroszlán még mindig ott állt fenségesen és hidegen szemlélve ezt a tárgyat, melyet szeme valami óriás rinocérosz sziluettjének látott. A szél nem hozott feléje emberszagot, ezért csak figyelte a tárgyat, miközben busa fejét jobbra-balra ingatta. Aztán szemmel tartva a tárgyat, félelem nélkül, de habozva, hogy lemenjen-e inni a folyóhoz, amíg az a dolog ott áll vele szemközt, észrevette, hogy egy emberi alak szakad el az ismeretlen tárgytól. Ekkor elfordította a fejét, és a fák fedezéke mögé húzódott. Egy recsenő csattanást hallott, majd megérezte a 30-06-220-as acélgolyó ütését az oldalában, mely hirtelen, forró émelegést okozva föltépte a gyomrát. Futni kezdett tele talpon ide-oda hintázva súlyos testét, s a fák között a magas fű fedezéke felé tartott. Akkor újabb recsenés következett, és füle mellett elzúgva belehasított a levegőbe. Aztán megint recscent egyet, és az oroszlán érezte, hogy az ütés eltalálja alsó bordáit, és tovább szakít befelé; érezte, hogy tele gyomrán kapott sebet, és a habos vér hirtelen megforrósodik a szájában. Vágtatni kezdett a magas fű irányába, ahol le tudna hasalni, láthatatlanná válna, és olyan közel csalogathatná támadóit, hogy egy rohammal elkaphatná az embert, aki kezében tartja azt a recscentő micsodát.

Macomber, mikor kilépett az autóból, azon nem gondolkozott egy percig sem, hogy mit érez az oroszlán. Csak tudta, hogy remeg

a keze, és ahogy távolodik az autótól, alig bírja a lábát emelni. Merevséget érzett a combján, de mégis reszkettek az izmai. Föl-emelte a puskát, célba vette az oroszlán nyakszirtjét, és meghúzta a ravaszt. Semmi eredmény, hiába húzta és húzta a ravaszt, pedig azt hitte, az ujjá is eltörik bele. Akkor eszébe villant, hogy a fegyver biztosítva van. Amint elengedte a fegyvert, hogy kioldja, még egy lépést tett mereven előre, az oroszlán pedig, mihelyt észrevette, hogy sziluettje kibontakozik az autó háttéréből, megfordult és eliramodott. Aztán Macomber elsütötte a fegyvert. Tompa puffanást hallott, és ebből tudta, hogy a golyó célba talált; az oroszlán azonban nem állt meg. Macomber újra lőtt, és mindenki látta, hogy a golyó föl-vág egy csomó földet a rémulten csetlő-botló oroszlán előtt. Ismét lőtt, de most már eszébe jutott, hogy alá kell céloznia. Mindnyájan hallották, hogy a golyó talált, az oroszlán pedig vágta ment át, és beért a magas fűbe, mielőtt Macomber előretolta volna a závárt.

Macomber ott állt, remegő kezében a még mindig élesre töltött Springfielddel, és kóválygott a gyomra. Mellette Robert Wilson és a felesége. Ott állt két puskahordozó is, akik wakamba nyelven hadarásztak.

– Eltaláltam, kétszer találtam el – mondta.

– Gyomron találta és még valahol elől – mondta Wilson lelkesedés nélkül. A puskahordozók komoran álltak. Most már elhallgattak.

– Lehet, hogy megölte – folytatta Wilson –, várunk kell egy kicsit, mielőtt bemerészkedünk és megnézzük.

– Hogy érti ezt?

– Várjuk meg, amíg legyengül, mielőtt utána megyünk.

– Aha – mondta Macomber.

– Csuda remek oroszlán – szólt Wilson vidáman. – Bár most bitang rossz helyen van.

– Miért rossz az a hely?

– Nem látni, amíg bele nem botlik az ember.

– Aha – mondta Macomber.

– Gyerünk! – szólt Wilson. – A Memsahib itt maradhat az autóban. Elindulunk, és megnézzük a vérnyomokat.

– Maradj itt, Margot! – mondta Macomber a feleségének. Nagyon kiszáradt a szája, és neheze égett a beszéd.

– Miért? – kérdezte az asszony.

– Wilson mondja.

– Elmegyünk körülnézni – magyarázta Wilson. – Maga itt marad. Innét még jobban lát.

– Rendben van.

Wilson suahéli nyelven egy-két szót váltott a sofőrrel. Az bólintott, és azt mondta: – Igenis, Bwana.

Akkor leereszkedtek a meredek parton, majd a folyón át a kövek között fölkapaszkodtak a túlsó partra, a kiálló gyökerekbe fogódzkodva. A parton haladtak előre, amíg el nem érték azt a helyet, ahol az oroszlán megfutamodott Macomber első lövése után. Vér feketélt a fűvön. A puskahordozók hívták föl rá a figyelmüket, hosszú fűszálakkal mutogatva. A vérnym befelé tartott a part menti fák mögé.

– Mit csinálunk? – érdeklődött Macomber.

– Nincs sok választás – felelte Wilson. – Nem tudjuk áthozni az autót. Meredek a part. Várunk még, hadd merevedjen meg egy kicsit szegény pára, aztán bemegyünk ketten, és megkeressük.

– Nem gyűjthatnánk meg a fűvet? – kérdezte Macomber.

– Túl nedves.

– Nem küldhetünk hajtókat rá?

Wilson végigmérte. – Persze hogy küldhetünk – válaszolta. – Csak egy kicsit életveszélyes. Tudjuk, hogy az oroszlán meg van sebezve, érti? Az oroszlánt éppen meg lehet cserkelni: a neszre megugrik, de a sebzett oroszlán feltétlen támad. Nem is látjuk egészen addig, amíg bele nem botlunk. Meglapul egy akkora fedezékben, amiről az ember azt hinné, hogy még egy nyulat is alig rejthet el. Nemigen küldhetjük be a fiúkat oda efféle cirkuszi mutatványra. Valakit biztos szétmarcangolna.

– Na és a puskahordozók?

– Hát azok velünk jönnek. Ez az ő shaurijuk. Erre szerződtek, érti? Igaz, nem nagyon örülnek neki.

– Nincs kedvem bemenni oda – mondta Macomber. Elszólta magát, még mielőtt észrevette volna.

– Nekem sincs – monda Wilson jókedvűen. – Viszont nincs más választás. – Aztán, mintha valami eszébe jutna, rápillantott Macomberre. Rögtön meglátta, milyen szánalmas kifejezés ül az arcán, s hogy mennyire remeg.

– Természetesen nem muszáj bemennie – mondta. – Ezért fogadnak fel engem, tudja. Ezért kerülök én olyan sokba.

– Úgy érti: egyedül menne be? Miért nem hagyjuk ott?

Robert Wilson, akinek gondolatait eddig teljesen lefoglalta az oroszlán és a helyzet megmagyarázása, eddig nem sokat foglalkozott Macomberrel, de annyit mégis észrevett, hogy nem valami nagy hős. Most hirtelen úgy érezte magát, mint aki rossz helyre nyitott be egy szállodában, és valami szégyenleteset látott.

– Hogy érti ezt?

– Miért nem hagyjuk ott?

– Úgy érti, hogy tegyünk úgy, mintha nem lenne megsebezve?

– Nem. Csak hagyjuk itt!

– Ilyesmit nem lehet csinálni.

– Miért nem?

– Egyrészt bizonyára szenved. Másrészt valaki gyanútlanul beleszaladhat.

– Értem.

– De magának nem muszáj egy lépést sem tennie.

– Szeretnék – mondta Macomber –, csak félek, tudja.

– Én előremegyek az erdőben – mondta Wilson. – Kongoni majd követi a nyomot. Jöjjön mögöttem, egy kicsit oldalt. Valószínűleg meghalljuk, ha morog. Ha meglátjuk, mind a ketten lövünk. Ne törődjön semmivel. Majd én fedezem. Különbön talán jobb lenne, ha nem váгна neki. Így sokkal jobb lesz. Miért nem megy vissza a Memsahibhoz, amíg én végzek itt?

– Nem, menni akarok.

– Rendben van – mondta Wilson. – De ne jöjjön, ha nem akar! Ez most már az én shaurim, tudja.

– Menni akarok – jelentette be Macomber.

Egy fa alá telepedtek és rágyújtottak.

– Nem akar visszamenni, és beszélgetni a Memsahibbal, amíg várakozunk? – kérdezte Wilson.

– Nem.

– Én visszaugrom, és megkérem, hogy legyen türelemmel.

– Jó – mondta Macomber. Ott ült, és izzadt a hóna alatt. A szája kiszáradt, gyomrát üresnek érezte, és szeretett volna csak annyi bátorságot, hogy megmondja Wilsonnak: csinálja tovább, intézze el

az oroszlánt nélküle. Azt nem tudhatta, hogy Wilson azon mérgeledött, miért is nem vette előbb észre, milyen állapotban van a társa, és miért nem küldte vissza a feleségéhez. Ott ült, amikor Wilson visszatért.

– Nálam van a nagy puskája – mondta Wilson. – Tessék! Azt hiszem, adtunk neki elég időt. Induljunk!

Macomber fogta a nagy puskát, Wilson pedig így szólt:

– Maradjon mindig vagy a hátam mögött, vagy ötméternyire jobbfelől, és tegyen pontosan úgy, ahogy mondom! – Aztán szuahéli nyelven odaszólt valamit a két puskahordozónak, akik vészterhes komorsággal szemlélték a jelenetet.

– Induljunk! – adta ki a vezényszót Wilson.

– Ihatnék egy kis vizet? – kérdezte Macomber. Wilson odaszólt az idősebbik puskahordozónak, akinek az övéen fityegett a kulacs. A fekete lekapcsolta, lecsavarta a kupakját, és odanyújtotta a kulacsot. Macomber megfogta, és eltűnődött, hogy milyen nehéz és milyen szőrös a tapintása a rongyos filcborításnak. Ivásra emelte, s közben előrenézett a magas fű irányába, mely mögött lapos koronájú fák húzódtak. Könnyű szél fújdogált velük szembe, és a fű lágyan borzolódtott a fuvallattól. Ránézett a puskahordozóra és látta, hogy az is szenved a félelemtől.

Harmincöt méternyire a füves részben feküdt a jól megtermett oroszlán, a hasán lapulva. Fülét hátracsapta, és mindössze annyi mozgást végzett, hogy hosszú, fekete, rojtos farkát föl-alá csapkodta. Amint beért a fedezékbe, arccal támadói felé fordult. Nyomorultul érezte magát a tele hasába kapott golyótól. A seb egyre apasztotta erejét, mert a tüdeje minden lélegzetvételnél szívárgó, habos vért lökött a szájába. Oldala nedvesen csillogott, és megforrósodott. A legyek ellepték az apró réseket, melyeket az acélgolyók vágtak sárgásbarna irhájába. A gyűlölettől összeszűkülő nagy, sárga szemét előreszegezte, és csak olyankor pislogott, ha lélegzetvétel közben a fájdalom belehasított. Karmait belevágta a puha földkéregbe. Egész lénye, fájdalma, émelygése, gyűlölete és minden megmaradt ereje végsőkig fokozva nekifeszült, hogy elrugaskodhasson, ha kell. Hallotta az emberi beszédet, és várt. Minden erejét összeszedte, hogy kész legyen a rohamra, mihelyt az emberek beérnek a magas fű közé. A hangok hallatára megfeszült le-föl csapkodó farka,

majd amint a füves rész széléhez értek, höhentve mordult egyet, és nekiiramodott.

Kongoni, az öreg puskahordozó, a menet élén figyelte a vérnyomokat. Wilson készenlétben tartott puskával a füvet kémlelte, nincs-e mozgolódás, a másik puskahordozó pedig előrefürkészt és fülelt. Macomber fölhúzott ravasszal Wilson nyomában haladt. Éppen beértek a füves részbe, amikor Macomber meghallotta a vértől elfojtott, akadozó, hörgő mordulást, és meglátta, hogy a fűben zizzenve surran valami. Aztán csak annyit tudott, hogy rohan, rohan hanyatt homlok. Pániktól hajtva, ki a szabadba, rohan a folyó felé.

Hallotta, hogy Wilson nagy puskájából fölcattan: para-pang, majd egy másodperc múlva újabb: pa-rapang. Megfordult és meglátta a szörnyeteg oroszlánt – fejét mintha elvitte volna a lövés – amint kúszik Wilson felé a magas fűvel benőtt földön, miközben a vörös képű férfi a závárt kezeli a kurta, ronda fegyveren és vigyázva céloz. Majd újabb dördülés: pa-ra-pang a cső végén, és a súlyos, kúszó, sárga oroszlántömeg megmerevedik, és előrecsuklik a hatalmas, megcsontított fej. Macomber egyedül állt a tisztáson, ahova elrohant. Kezében még ott volt a töltött fegyver, és a két fekete és a fehér ember megvető pillantásából tudta, hogy az oroszlán kimúlt. Megindult Wilson felé. Hórihorgas alakja most mint mezítelen önvád meredt föl. Wilson ránézett és ezt kérdezte.

– Akar fényképet csinálni?

– Nem – válaszolta.

Míg el nem érték a kocsit, egy szót sem szólt többet senki. Ott aztán megszólalt Wilson:

– Csudaszép dög. A fiúk majd lenyúzzák. Itt is maradhatnánk az árnyékban.

Macomber felesége nem nézett férjére, sem az órá, csak beült mellé a hátsó ülésre. Wilson elől foglalt helyet. Egyszer átnyúlt és megfogta a felesége kezét, de nem nézett rá. Az asszony visszahúzta a kezét. Amint átnézett túl a folyón, ahol a puskahordozók nyúzták az oroszlánt, meggyőződhetett róla, hogy a felesége mindent láthatott. Ahogy ott üldögéltek, egyszerre csak Mrs. Macomber előrenyúlt, és rátette kezét Wilson vállára. Az hátrafordult, az asszony pedig áthajolt az alacsony ülés fölé, és száján csókolta a férfit.

– Ej, no – mondta Wilson, és napbarnított arca sötétebbre pirult.

– Mr. Robert Wilson – mondta az asszony. – A szép piros arcú Mr. Robert Wilson.

Aztán visszaült Macomber mellé, és elnézett túl a folyón. Ott feküdt az oroszlán, fehér hasa felpuffadt, fehér húsú, inas lábai égnek meredtek, miközben a feketék hasogatták a bőrt a húsáról. Végül a puskahordozók áthozták a nedves, súlyos bőrt, fölgöngyöltették, beszálltak vele hátul, s azzal elindult az autó. Senki sem szólt egy szót sem, amíg vissza nem értek a táborba.

Ennyi az oroszlán története. Macomber nem tudta, mit érzett az oroszlán, mielőtt nekiiramodott, sem azt, hogy mit érzett, mikor az 505-ös ütése két tonna torkolatsebességgel szájon találta, és azt sem, mi készítette rá, hogy közeledjék, miután egy második hasító csattanás szétrombolta a farát, mi ösztönözte, hogy odakússzon a ropogó, robbanó szerszám elé, amely kioltotta az életét. Wilsonnak volt némi fogalma erről, és ezt úgy fejezte ki, hogy „Bitang szép fenevad”, de Macomber azt sem tudta, Wilson mit érez. Nem tudta, mit érez a felesége, csak annyit tudott, hogy az asszony szakított vele.

Felesége már többször szakított vele, de a dolog sohasem tartott sokáig. Nagyon gazdag volt, és még sokkal gazdagabb lesz. Tudta, hogy az asszony most már sohasem fogja otthagyni. Kevés dolog volt, amit tudott, de ezt egész pontosan tudta. Tisztában volt ezzel, értett a motorbiciklihez – már gyermekkorában értett hozzá –, továbbá az autókhoz, a vadkacsalövéshez, horgászáshoz, piszt-rángthoz, lazachoz meg a mélytengerhez. Rengeteg, túl sok könyvet olvasott össze a szexuális kérdésekről, értett minden labdajátékhoz, kutyákhoz, konyított a lovakhoz, értett hozzá, hogyan kell a pénzén ülni, és a legtöbb dologhoz, amivel az ő világában foglalkoztak. És jól tudta, hogy felesége nem fogja elhagyni. Az asszony valamikor híres szépség volt, most is szépségszámba ment Afrikában, de ott-hon már nem volt elég szép ahhoz, hogy őt faképnél hagyja, és előnyösebb házasságot kössön. Tudták ezt mind a ketten kölcsönösen. Az asszony elszalasztotta az alkalmat, és ezt tudta Macomber. Ha jobban ügyeskedett volna a nők körül, a felesége talán aggódni kezdett volna, hogy más, szebb feleséget kerít magának. Ennél azonban jobban ismerte a férjét, és azért ő sem aggódott miatta. Aztán meg férjében igen elnéző lélek lakozott, és ez volt a legjobb oldala, ha nem lett volna egyúttal a leggyanúsabb is.

Mindent összevéve: viszonylag boldog házastársaknak ismerték őket, abból a fajtából, akiknek szétválásáról gyakran rebesgetnek, de az mégsem következik be soha, s amint a pletykarovat vezetője kifejezte: most a sokak által irigyelt és örökké tartó szerelmüket a kaland fűszere is ízesíti egy szafárral azon a földrészen, melyet a legsötétebb Afrikának mondott a világ, amíg Martin Johnsonék be nem világítottak oda filmjeikkel, s ahol most a vén Simbát: az oroszlánt, a bivalyt és Tembót: az elefántot űzi a házaspár, sőt állatfajtaikat is gyűjt a Természetrajzi Múzeum számára. Ugyanez a rovatvezető a múltban már legalább háromszor adott hírt arról, hogy szakítani készülnek egymással, és ez így is volt. Ámde mindig kibékültek. Házasságuk egészséges alapokon nyugodott. Margot túlságosan szép volt ahhoz, hogy Macomber elváljon tőle, Macombernek viszont túlságosan sok pénze volt ahhoz, hogy Margot valaha otthagyja.

Hajnali három óra felé járt, és Francis Macomber, aki nemso-kára belefáradt a töprengésbe az oroszlánról, elszundított, fölébredt, aztán megint elaludt, majd hirtelen fölriadt, mert azt álmodta, hogy a véres fejű oroszlán föléje hajlik. A szíve kalapált, miközben hallgatódzott, és akkor vette észre, hogy a felesége nincs a szomszéd ágyban. Ezzel a tudattal feküdt két órán át.

Két óra múltán Mrs. Macomber visszajött a sátorba, fölemelte a moszkítóhálót, és bebújt az ágyba.

- Hol jártál? – kérdezte Macomber a sötétben.
- Helló! – szólt az asszony. – Te még fönt vagy?
- Hol jártál?
- Kimentem levegőzni.
- Levegőzni, a fenét!
- Mit mondjak, drágám?
- Hol jártál?
- Levegőzni.
- Így is lehet mondani. Te kurva.
- Te meg gyáva vagy.
- Helyes, mi közöd hozzá? – mondta a férfi.
- Nekem semmi. De kérlek, ne beszéljessünk, drágám, mert nagyon álmos vagyok.
- Azt hiszed, mindent lenyelek?
- Tudom, édeském.

- Hát nem.
- Kérlek, drágám, ne beszéljünk! Olyan álmos vagyok.
- Megígérted, hogy ilyesmi nem lesz.
- Hát most van – mondta az asszony negédesen.
- Azt mondtad, ha eljövünk ide, nem csinálsz ilyeneket. Megígérted.
- Meg, drágám. Úgy is akartam. De tegnap elromlott a kirándulás. Ugye nem muszáj erről beszélünk?
- Nem nagyon kéreted magad, ha alkalom kínálkozik, mi?
- Kérlek, ne beszéljünk! Olyan álmos vagyok, drágám.
- Én igenis beszélni fogok.
- Akkor ne törődj velem, mert én aludni fogok. – Aludt is.
- A reggelinél mind a hárman ott voltak az asztalnál napfölkelte előtt, és Francis Macomber rájött, hogy a sok férfi között, akit valaha gyűlölt, Robert Wilsont gyűlöli a legizzóbban.
- Jól aludt? – kérdezte Wilson torokhangján, miközben a pipáját tömkölte.
- Hát ön?
- Prímán – közölte a fehér vadász.
- „Te csibész – gondolta Macomber –, te piszok csibész.”
- „Az asszony tehát fölébresztette, amikor visszament – állapította meg magában Wilson, miközben a házaspárra szegezte tompa, hideg tekintetét. – Hát miért nem tartja pórázon a feleségét? Mit képzelsz, mi vagyok én, faszent? Tartsa kordában. Ő tehet róla.”
- Gondolja, hogy találkozunk a bivallyal? – érdeklődött Margot, és félretolt egy tál barackot.
- Lehetséges – felelte Wilson és rámosolygott. – Miért nem marad a táborban?
- Semmi pénzért nem maradnék – mondta neki az asszony.
- Miért nem parancsol rá, hogy maradjon itthon? – kérdezte Wilson Macomberől.
- Maga parancsoljon neki – felelte Macomber hűvösen.
- Hagyjuk a parancsolgatást... – majd Macomber felé fordulva:
- ...meg a számarkodást! – mondta Margot egész kedélyesen.
- Készen van, indulhatunk? – kérdezte Macomber.
- Bármikor – válaszolta neki Wilson. – Akarja, hogy jöjjön a Memsahib?

– Nem mindegy, hogy akarom-e vagy sem?
„A fenébe – gondolta magában Wilson. – A fészkes fenébe. Hát ez most már így lesz? Nos jó, akkor legyen így.”

– Mindegy – mondta.

– Biztos, hogy nem akar inkább itt maradni a feleséggel a táborban, amíg én bivalyra vadászom? – kérdezte Macomber.

– Nem tehetjük – felelte Wilson. – A maga helyében nem beszélnék ostobaságot.

– Én nem beszélek ostobaságot. Okádnom kell.

– Csúnya szó az.

– Francis, kérlek, légy eszeden! – szólt a felesége.

– Nagyon is eszemen vagyok, az istenit – mondta Macomber.

– Ettél már valaha ilyen rohadt ételt?

– Valami baj van talán az étellel? – kérdezte Wilson.

– Csak annyi, mint minden egyébbel.

– Én a helyében megemberelném magam, uram – mondta Wilson nagyon nyugodtan. – Az egyik felszolgálófiú ért valamit angolul.

– Vigye el az ördög!

Wilson fölállt, és pöfékelve odább sétált. Néhány szuahéli szót váltott az egyik puskahordozóval, aki rá várákozott. Macomber meg a felesége tovább üldögélt az asztalnál. A férfi a kávéscsészéjét bámulta.

– Ha jelenetet csinálsz, itt hagylak, drágám – jelentette ki Margot higgadtan.

– Dehogyan hagysz.

– Próbáld meg, majd meglátod.

– Nem fogsz itt hagyni.

– Nem hagylak itt, te pedig viselkedj rendesen!

– Viselkedjek rendesen? Ezt nevezem! Viselkedjek rendesen!

– Igen, viselkedj rendesen!

– Miért nem próbálsz te rendesen viselkedni?

– Hosszú ideig próbáltam. Nagyon hosszú ideig.

– Utálom azt a vörös pofájú disznót. Látni is utálom.

– Igazán olyan rendes.

– Fogd be a szád! – Macomber csaknem üvöltött. Az automobil éppen akkor ért az étkezősátor elé, és a sofőr meg a két puskahordozó kiszállt. Wilson odasétált, és szemügyre vette az asztalnál ülő házaspárt.

- Lövésre készen?
– Igen – mondta Macomber, és fölállt. – Igen.
– Hozzon magával valami gyapjúholmit! Hideg lesz az autóban
– mondta Wilson.
– Viszem a bőrzekémet – mondta Margot.
– A fiúnál van – közölte vele Wilson. Bemászott az első ülésre a sofőr mellé, Francis Macomber meg a felesége szótlanul beültek a hátsó ülésre.

„Remélhetőleg nem jut eszébe a féleszűnek, hogy tarkón lőjön – morfondírozott magában. – A nők csak útban vannak a szafárin.”

Az automobil csikorogva hördült a reggeli szürkületben, le a folyóhoz, át egy kavicsos gázlón, majd fölkecmergett a meredek parton, ahol Wilson utat vágatott az előző napon, hogy kijuthassanak a túloldali területre.

„Szép reggelünk van”, állapította meg Wilson. Bő harmat hullott az éjjel, és amint a kerekek átvágtak a gazon és alacsony cserjéken, megcsapta orrát a letaposott páfrány illata. Verbénára emlékezett, s amint az autó utat tört magának az úttalan, bokorral-cserjével benőtt vidéken, Wilson érezte a harmatnak meg az összemorzolt páfránynak ezt a kora reggeli szagát, meg a hajnali ködön át feketéllő fatörzsek látványát. Két kliensét a hátsó ülésen helyezte el, hogy kirekessze őket gondolataiból, és most a bivalyokon járt az esze. A bivalycsorda, amire most vártak, a napot sűrű mocsarasban töltötte, éjjel azonban kijöttek legelni nyílt területre, és ha sikerülne az autóval elválni útjukat a mocsaras felé, Macomber elcsíphetné őket a szabadban. Nem kívánt Macomberrel bivalyra vadászni sűrű, fedett helyen. Egyáltalán nem kívánt Macomberrel sem bivalyra, sem egyébre vadászni, de hivatásos vadász lévén, sok furcsa alakkal hozta már össze a sors. Ha sikerül ma bivalyt ejteniük, akkor már csak az orrszarvú van hátra, s azzal a szerencsétlen ember túljutott veszélyes játékán, a dolgok pedig valahogy majd elrendeződnek. Akkor semmi köze többé az asszonyhoz, és Macomber majdcsak fátylat borít a történetekre. A látszatból ítélve már bizonyára nemegyszer átesett ilyesmin. Szegény pasas. Valahogy túl kell jutnia rajta. Nos, magára vessen a nyomorult pelenkavitéz.

Robert Wilson kétszemélyes ágyat vitt magával a szafárikra, hogy készületlenül ne találja, ha valami esetleg az ölébe hull. Egy

bizonyos klientúrának vadászott, a nemzetközi úri vadásztársaságok tagjainak, ahol a nők úgy érezték, hogy nem kapják meg a pénzük ellenértékét, ha be nem bújnak a fehér vadász ágyába. Wilson megvetette őket, ha nem voltak a közelében, noha némelyiküket egészen megkedvelte közös útjukon. De hát belőlük élt: erkölcsük az ő erkölcsé is volt, ameddig szolgálatukban állt.

Igen, a vadászaton kívül. A vadak elejtésében viszont Wilsonnak megvoltak a maga szokásai, és ezeket vagy átvették, vagy kereshettek másik vadászt. Tudta azt is, hogy ezért mindegyikük tisztelte. „Hanem ez a Macomber, akármi legyen, furcsa egy alak. Na és a felesége. Igen, a felesége. Hm, a feleség, az el is maradhatott volna.” Hátrafordult. Macomber csak ült, sötét, dühös képet vágott. Margot rámosolygott. Ma fiatalabb, ártatlanabb és üdébb volt, nem olyan hivatasosan szép. Mi lakik a szívében, csak az isten tudja, tűnődött Wilson. Tegnap éjjel nem sokat beszélt. Mégis szívesen látott vendég volt.

Az automobil fölkapaszkodott egy kis emelkedőn, és fák között folytatta az útját, majd kijutott egy füves, préryszerű tisztásra. A fák árnyékában haladtak a tisztás szélén. A sofőr lassan hajtott, Wilson pedig óvatosan kémlelt a prérin át, szemével végigpásztázva a túlsó oldalt. Megállította a kocsit, és távcsővel kutatta a tisztást. Aztán intett a sofőrnek, hogy menjen tovább. Az autó lassan megindult; a sofőr vigyázva kerülgette a varacskos vaddisznók odúit, és ideoda kanyargott a hangyák építette földvárak között. Ekkor a tisztást kémlelő Wilson hirtelen megfordult, és fölkiáltott.

– Isten bizony ott vannak!

Az autó megugrott előre, miközben Wilson szuahéli nyelven hadart valamit a sofőrnek. Macomber odanézett, amerre Wilson mutatott, és megpillantott három hatalmas, fekete állatot. Elnyújtott, súlyos testük majdnem henger alakú volt, mint megannyi tartálykocsi, ahogy ott elhúztak a nyílt préri túlsó szélén. Nyakukat, testüket mereven kinyújtva vágtaztak, és fölcsapott, széles, fekete szarvuk jól látszott előretartott, mozdulatlan fejükön.

– Három öreg bika – mondta Wilson. – Elvágjuk az útjukat, mielőtt a mocsarasba érnek.

Az autó vad, hetven kilométeres tempóban száguldott át a tisztáson, és Macomber egyre nagyobbak látta a bivalyokat, amíg végül

már az egyik hatalmas állat szürke, kikopott szőrű, rühes irháját is látta, törzséből kinövő nyakát és szarvainak fényes feketeségét, amint másik két elnyúló, kitartóan robogó társa mögött kissé elmaradva vágat. Akkor megbillent az autó, mintha egy utat ugrattak volna át, odakanyarodtak a bika mellé, és Macomber már látta az elvágató tömeget, a port ritkás szőrrel borított bőrén, szarvainak széles terpesztését, előreszegzett, tág orrlikait. Már emelte is fegyverét, amikor Wilson ráüvöltött: – Ne az autóból, ostoba! – Nem félelmet, de gyűlöletet érzett Wilson iránt, amint megcsikordult a fék, és az autó a földet túrva félrecsúszott, és majdnem megállt. Wilson az egyik oldalon, ő a másikon ugrott ki. Botladozott, amint lába az alóla elfutó földre ért. Odább kúszva tüzelt, s hallotta a becsapódó golyók puffanását, oldalról löve ki fegyverét a bikára. Végül eszébe jutott, hogy előre, a nyaka tövébe kell a golyókat irányítani. Már éppen kapkodva újra töltött, amikor látta, hogy a bika a földre rogy. Térdre esett, fejét ide-oda hányta, és amikor Macomber észrevette, hogy a másik kettő még vágta, rálőtt a vezérre és eltalálta. Újra lőtt, de nem talált, csak azt hallotta, hogy felhördül Wilson puskájából a pa-ra-pang, és látta, amint a vezérbika az orrán előrebukik.

– Kapja el a másikat! – kiáltotta Wilson. – Lőjön már!

A másik bika azonban rendületlenül vágatott, és Macomber mellőlőtt, föl vágta egy csomó földet, aztán Wilson is elhibázta, porfelhő szállt föl, és Wilson elkiáltotta magát: – Gyerünk! Túl messze van! – Megragadta a karját, és azzal ismét az autóbába ültek. Macomber és Wilson kétoldalt kapaszkodott, és máris billegve száguldottak a gidres-gödrös talajon, egyre felzárkózva a bika egyenletes, kemény nyakú, nyílegyenes vágójához.

A sarkában voltak, Macomber újra töltötte puskáját, és idegességében a töltények egy részét a földre dobálta, eldugította, majd fölszabadította a rést, miközben majdnem egy vonalba értek a bikával. Wilson akkor elordította magát: – Állj! – és az autó akkorát csúszott, hogy majdnem megperdült a tengelye körül. Macomber előrebukott, rácsapta a závárt és tüzelt, bele a vágató kerek farrészbe. Amennyire csak tudott, célzott, majd újra lőtt, aztán megint, de a golyók láthatólag semmi kárt nem tettek a bikában, bár valamennyi talált. Akkor látta, hogy a bika megtántorodik. Macomber óvatosan célozva újra lőtt, és a bika térdre ereszkedett.

– Megvolnánk – mondta Wilson. – Szép munka. Mind a három. Macombert részeg ujjongás töltötte el.

– Hányszor lőtt? – kérdezte.

– Csak háromszor – felelte Wilson. – Az első bikát maga ölte meg. A legnagyobbikat. A másik kettőnél segítettem. Csak megadtam a végtisztességet. Maga fene jól céloz.

– Menjünk az autóhoz! Inni akarok – mondta Macomber.

– Előbb azt a bikát kell elintéznünk – mondta Wilson.

A bivaly térdelő helyzetben haragosan rángatta a fejét. Disznószemeit dühében kimeresztve fújtatott, amint közeledtek felé.

– Figyelje, nehogy lábra álljon – mondta Wilson. Aztán: – Oldalról csördítsen a nyaka közé, egy kicsivel a füle mögött.

Macomber óvatosan célba vette közepén a hatalmas, rángatózó, düh-től vonagló nyakat, és elsütötte a puskáját. A lövésre előrecsuklott a fej.

– Ez az – mondta Wilson. – Elkapta a gerincét. Rém ronda jószág, mi?

– Gyerünk inni! – szolt Macomber. Életében még nem érezte magát ilyen jól.

Macomber felesége halottsápadtan ült az autóban. – Csodálatos voltál, drágám – mondta a férjének. – Micsoda autózás!

– Rázott? – kérdezte Wilson.

– Ijesztő volt. Még soha életemben nem ijedtem így meg.

– Igyunk mindnyájan – indítványozta Macomber.

– De mennyire! – mondta Wilson. – Adja oda a Memsahibnak.

Az asszony ivott a tiszta whiskyből, és egy kicsit megborzongott nyelés közben. Átadta a flaskát Macombernek, aki Wilsonnak adta tovább.

– Szörnyű izgalmas volt – mondta az asszony. – Fejfájást kaptam tőle. De azt nem tudtam, hogy autóból is szabad lőni.

– Senki sem lőtt autóból – felelte Wilson hűvösen.

– Úgy értem: üldözőbe venni őket.

– Rendes körülmények között nem való – mondta Wilson. – Ámbár én végig nagyon is sportszerűnek tartottam. Kockázatosabb volt így kocsikázni a mezőn a gödrök meg miegyebek között, mint gyalogosan vadászni. A bivalyok támadhattak volna, ha akarnak, valahányszor lőttünk. Megadtunk nekik minden alkalmat. Hanem azért nem beszélnek róla senkinek. Szabályellenes, ha úgy tetszik.

– Úgy éreztem, hogy nem tisztességes dolog a behemót, gyámol-
talan állatokat autóból üldözni.

– Igazán? – kérdezte Wilson.

– Mi lenne, ha megtudnák Nairobiban?

– Először is elveszteném az engedélyemet. Meg egyéb kellemet-
lenségek... – mondta Wilson, és húzott egyet a flaskából. – Állás
nélkül maradnék.

– Valóban?

– Igen, valóban.

– Na most már magában is talált hibát – mondta Macomber, és
ma először nevetett.

– Olyan szépen tudod magad kifejezni, Francis – szólta Margot
Macomber. Wilson végignézett mindkettőjükön. „Ha az ilyen rin-
gyó összeadja magát egy ilyen pipogya fráterrel, abból vajon milyen
fajzat születik?“, tűnődött magában. Hangosan ezt mondta: – Elvesz-
tettünk egy puskahordozót. Észrevette?

– Nem én, isten bizony – monda Macomber.

– Itt jön – mondta Wilson. – Nincs semmi baja. Biztos akkor esett
le, amikor otthagytuk az első bikát.

A középkorú puskahordozó sántikálva közeledett feléjük. Kötött
sapkát, khakizubbonyt, sortot és gumiszandált viselt, arca komor volt,
és undort árult el. Amint közelebb ért, szuahéli nyelven odaszólt vala-
mit Wilsonnak. A fehér vadász arca észrevehetően megváltozott.

– Mit mond? – kérdezte Margot.

– Azt mondja, az első bika talpra állt, és bevette magát a cserjésbe
– közölte Wilson kifejezéstelen hangon.

– Ó – mondta Macomber bambán.

– Akkor ez megint olyan lesz, mint az oroszlán – mondta Margot
előre örvendezve.

– A fenét lesz olyan, mint az oroszlán – mondta neki Wilson.
– Nem iszik még egyet, Macomber?

– De igen, köszönöm – válaszolta Macomber. Várta, hogy mikor
veszi elő újra az az érzés, mint az oroszlán esetében. De nem ez
történt. Most először életében nem érzett semmi félelmet. Ehelyett
határozott ujjongás töltötte el.

– Elmegyünk, és utána nézünk a második bikának – mondta
Wilson. – Szólok a sofőrnek, hogy menjen az autóval az árnyékba.

- Mit akar csinálni? – érdeklődött Margot Macomber.
- Szemügyre vesszük a bivalyt – felelte Wilson.
- Én is megyek.
- Jöjjön!

Hárman elindultak arrafelé, ahol a második bivaly fekete teste rajzolódott ki a síkságon. Fejét előrenyújtva feküdt a fűben, szétárva tömör szarvát.

– Pompás fej – jegyezte meg Wilson. – A szarvtávolság nem lehet messze az egy méter harminctől.

Macomber gyönyörűséggel szemlélte.

– Ránézni is undor! – mondta Margot. – Nem mehetnénk az árnyékba?

– Hogyne – mondta Wilson. – Odanézzzen, látja azt a bokorcsoportot? – szólt oda Macombernek.

– Látom.

– Oda ment be az első bika. A puskahordozó azt mondja, akkor maradt le, amikor a bika már le volt terítve. Figyelte, amint repesztünk a két másik vágató bivaly nyomában. Amikor fölnézett, a bika már feltápáskodott, és szemét rámeresztette. Futott a puskahordozó, mint az istennyila, a bika pedig bevánszorgott abba a cserjésbe.

– Bemehetünk utána most nyomban? – kérdezte mohón Macomber.

Wilson jól végigmérte. „Akármi legyen, ha nem fura egy alak ez – gondolta magában. – Tegnap még holtra rémült, ma pedig olyan, mint aki bikaport evett.”

– Nem, még adunk neki egy kis időt.

– Az isten szerelmére, menjünk már az árnyékba! – mondta Margot. Az arca fehér volt, és láthatólag kornyadozott.

Elindultak az autó felé, mely most egy magányos, terebélyes koronájú fa alatt állt. Mindnyájan beszálltak.

– Meglehet, hogy már nem is él – jegyezte meg Wilson. – Egy kis idő múlva megnézzük.

Macombert előntötte valami szilaj, oktalan boldogság, amelyet még sohasem érzett.

– Istenemre, ezt nevezem vadüldözésnek! – mondta. – Még sohasem éreztem magam így. Hát nem volt isteni, Margot?

– Gyűlöletes volt.

– Miért?

– Gyűlöletes – ismételte az asszony. – Undorított.

– Azt hiszem, többé semmitől sem fogok megijedni – szólta Macomber Wilsonnak. – Tudja, valami történt velem, amikor először megláttuk a bivalyokat, és utánuk eredtünk. Olyan ez, mint egy gátszakadás. Szintiszta izgalom!

– Kipucolja a májat – szólta Wilson. – Irtó fura dolgok történnek az emberekkel.

Macomber arca ragyogott. – Tudja, igazán történt valami velem. Egészen másnak érzem magam – mondta.

A felesége nem szólta semmit, csak furcsán méregette. Egészen hátradőlt az ülésen, mialatt Macomber előrehajolva beszélgetett Wilsonnal, aki oldalvást fordult az első ülés támlája fölött.

– Tudja, szeretnék még egy oroszlánal próbát tenni – mondta Macomber. – Most már igazán nem félek tőle. Végeredményben mit tehet az emberrel?

– Erről van szó! – felelte Wilson. – A legrosszabb, amit tehet, hogy megöl. Hogy is van? Shakespeare! Irtó jó! Kíváncsi vagyok, emlékszem-e még. Ő, irtó jó. Annak idején sokszor idéztem. Lássuk csak! „Szavamra mondom, én nem bánom az egészet. Az ember csak egyszer hal meg, és egy halállal mindnyájan tartoztunk. Lesz, ami lesz: aki meghal ebben az évben, az kvitt a jövő évre.”* Irtó jó, mi?

Nagyon zavarba jött, hogy kiteregette világszemléletét, de látott már embereket felnőni, és ez mindig megindította. Nem is mindig a huszonegyedik születésnapjukon történt.

Macomber jellemében a vadászat különös véletlene: valami hirtelen cselekvési kényszer hozta létre ezt a változást, olyan helyzet, amikor nincs mód előre szorongani. De mindegy, hogyan, kétségtelen, hogy megtörtént. Most akárki megnézheti a nyavalyást – gondolta Wilson. Arról van itt szó, hogy némelyik ember oly sokáig marad kisfiú. Néha egész életében, tünődött Wilson. A teste még ötven éves korában is fiús marad. Nagy amerikai férfikamaszok. Csuda fura népség. De tetszett neki most ez a Macomber. Csuda fura fickó. Valószínűleg vége a főlzarvazott állapotnak is. Az volna aztán az igazi! A nyavalyás talán egész életében úgy járt, mint akinek tele a nadrágja. Ki tudja, mi volt az oka kezdetben. De most már túl van rajta. A bivalytól nem volt ideje berezelni. Meg aztán mérges is volt.

---

* Vas István fordítása

Meg az autó! Az autóban megszokják a dolgot. Most nagylegény lesz. Láta a háborúban, ott is így történt. Nagyobb ez a változás, mintha valaki elveszti a szüzességét. Úgy eltűnik a félelem, mintha kioperálták volna. Valami más támad fel a helyében. Az a legfontosabb valami, ami a férfit férfivá teszi. Emberré. A nők is tudják ezt. Nem jó az a nyavalyás félelem.

Margaret Macomber az ülés túlsó sarkából méregette kettőjüket. Wilsonon semmi változást nem észlelt. Olyannak látta, mint előző napon, mikor rájött, hogy miben áll Wilson nagy erőssége. De bezeg észrevette a változást Francis Macomberen.

– Maga is olyan boldog attól, ami most következik? – kérdezte Macomber, egyre mélyebbre kotorva új kincsében.

– Az ember nem beszél erről – mondta Wilson, és belenézett a másik arcába. – Sokkal divatosabb azt mondani, hogy az ember megijed. Vigyázzon, maga is megijed még nemegyszer.

– De azért csak örül ennek a most következő feladatnak?

– Igen – felelte Wilson. – Hát igen, de nem tesz jót túl sokat beszélni róla, kibeszélni az egészet. Elveszti az ízt, ha valamiről túl sokat lefetyelnek.

– Mindketten fecsegték – szólalt meg Margot. – Hősök vagytok, mert megugrasztottatok néhány gyámoltalan vadat.

– Bocsánat – mondta Wilson. – Túl sokat jár a szám. – „Máris bosszantja” – gondolta magában.

– Ha nem tudod, miről beszélünk, miért szólsz bele? – kérdezte Macomber a feleségét.

– Irtó bátor lettél most egyszerűben – mondta a felesége megvetően, de gúnyolódásában nem volt semmi biztonság. Nagyon megijedt valamitől.

Macomber természetes, szívből jövő nevetésre fakadt. – Az hát, tudd meg! – mondta.

– Nem késtél el vele? – kérdezte Margot kesernyésen. Hiszen évek óta mindent megtett, amit tehetett. Személy szerint egyikük sem volt oka, hogy így alakult a viszonyuk.

– Még nem – mondta Macomber.

Margot szótlánul hátradőlt az ülés egyik sarkába.

– Gondolja, hogy elég időt adtunk neki? – kérdezte Macomber vidáman.

- Megnézhetjük – válaszolta Wilson. – Maradtak acélgolyói?
– A puskahordozónál van még néhány.

Wilson odakiáltott valamit szuahéli nyelven az idősebbik puska-hordozónak, aki éppen az egyik bivalyfőről fejtette le a bőrt. Az föl-egyenesedett, kihúzott a zsebéből egy doboz acélgolyót, és odavitte. Macomber megtöltötte a tárat. A maradék töltényt zsebre vágta.

– Lőhetne a Springfielddel is – mondta Wilson. – Hozzá van szokva. A Mannlichert itt hagyjuk a kocsiban a Memsahibbal. A puskahordozója viheti a nagy puskát. Én hozom ezt a ménkű ágyút. Most pedig hadd mondjak róluk valamit. – Ezt hagyta utoljára, mert nem akarta idegessé tenni Macomber-t. – A bivaly mindig fölülről előrszegezett fejjel támad. A homlokpáncélja ugyanis megvédi a fejlődéstől. Az egyetlen igazi lövés: bele az orrába. A másik hatásos lövés a szügyébe, vagy ha oldalt áll, a nyakába vagy a lapockájába. Ha egyszer megsebesült, kegyetlen nehéz munka megölni. Nehogy elkezdjen bravúrokat csinálni! Vegye a legkönnyebb célt, ami kínálkozik! Na, lenyúzták a fejet. Induljunk lassan?

Odaszólt a puskahordozóknak, akik kezüket törölgetve megjelentek, és az idősebbik beszállt hátul.

– Csak Kongonit viszem magammal! – mondta Wilson. – A másik addig őrködik, és távol tartja a madarakat.

Az autó lépésben haladt a síkságon a bozótos fák felé, melyek lombos szigetként húzódtak a mocsarast kettészelő kiszáradt vízmosásban. Macombernek nagyokat dobant a szíve, szája kiszáradt, de ezt most az izgalom okozta, nem pedig a félelem.

– Itt ment be a bika – mondta Wilson. Aztán szuahéliül odaszólt a puskahordozónak: Kövesd a vérnyomot!

Az automobil a bozót szélén állt. Macomber, Wilson és a puska-hordozó kiszálltak. Macomber visszanézett, és látta, hogy a felesége őt nézi, a fegyver pedig ott van mellette. Integedett neki, de az asszony nem intett vissza.

A csalitos erősen sűrűsödött befelé, és a föld száraz volt. A középkorú puskahordozóról csurgott a verejték, Wilson is szemére húzta a kalapját, vörös nyaka ott duzzadt közvetlenül Macomber előtt.

Egyszerre csak a puskahordozó odaszólt valamit szuahéliül Wilsonnak, s azzal előrefutott.

– Kimúlt – mondta Wilson. – Szép munka. – Ezzel megfordult, hogy megszorítsa Macomber kezét. Miközben egymásra mosolyogva kezét ráztak, egyszerre vadul fölfordít a puskahordozó, és már látják is, amint jön kifelé a bozótból, oldalvást, rák módra, utána a bika, orrát előreszegezve, vékonyra összezárt szája vértől csöpög, zömök fejét előretartva jön támadásra készen, s apró disznószeme vérben forogva mered rájuk. Wilson, aki elől haladt, térdre ereszkedve elsütötte a puskáját. Macomber pedig lövés közben megsüketülve Wilson puskájának durrogásától csak azt látta, amint a hatalmas homlokpáncélból cserép módjára pattogzanak le a darabok, és a bika feje rángatózik. Újra lőtt a tágas orrlikakra, és ismét látta, hogy megrándulnak a szarvak, és repkednek a szilánkok. Most már nem látta Wilson, mert vigyázva célzott. Megint elsütötte puskáját, miközben a bika hatalmas teste már-már rázuhant. A csó csaknem egy vonalban állt a közeledő, orrát előreszegező fejjel, és ő csak az apró, gonosz szemeket látta. A bika lassan leszegte fejét, és Macomber hirtelen úgy érezte, valami fehérén, izzón, vakítón villan meg belül az agyában. Egyebet nem is érzett.

Wilson már előbb oldalra került, hogy a bika nyakszirtjének irányítson egy golyót. Macomber egy helyben állt, és az orrot akarta eltalálni, de mindig egy árnyalattal följebb lőtt a súlyos szarvak közé, forgácsokat, szilánkokat hasítva belőlük, mintha palatetőre csapódnának a golyók. Mrs. Macomber pedig a kocsiból elsütötte a 65-ös Mannlichert a bikára, amint az éppen fölnyársalni készült Macomber, és a férjét találta el mintegy öt centivel a nyakszirt fölött, egy kicsit oldalt.

Macomber most arccal lefelé feküdt, nem egészen két méterre az oldalára fordult bivalytól. A felesége ott térdelt fölébe hajolva, mellette pedig Wilson.

– Én nem fordítanám meg – mondta Wilson.

Az asszonyt hisztérikus sírás rázta.

– Megyek vissza az autóhoz – mondta Wilson. – Hol a puska?

Az asszony csak a fejét rázta, arca el volt torzulva. A puskahordozó fölemelte a fegyvert.

– Hagyja itt, ahogy van! – mondta Wilson. – Majd: – Menjen Abdulláért, hogy legyen, aki tanúvallomást tehet, hogyan történt a baleset.

Letérdelt, elővett egy zsebkendőt, és ráterítette Francis Macomber fejére. A száraz, porhanyós föld beitta a vért.

Wilson fölállt, és pillantása ráesett a bikára. Az oldalán feküdt, lábait kinyújtotta, gyér szőrzetű hasa aprókat rángott. „Bitang szép bika – regisztrálta gépiesen az agya. – Jó százharmincas vagy még jobb. Jobb!” – Odaszólitotta a sofőrt és meghagyta neki, hogy terítsen egy takarót a tetemre, és maradjon mellette. Aztán visszament az autóhoz. Az asszony az egyik sarokban ült, és zokogott.

– Ezt szépen elintézte – mondta a vadász színtelen hangon. – Ő is otthagya volna magát.

– Hallgasson! – kérte az asszony.

– Na persze, baleset, tudom – mondta Wilson.

– Hallgasson!

– Ne veszítse el a fejét – folytatta. – Adódnak bizonyos kellemetlenségei, de csinálók egy-két felvételt, azoknak jó hasznát veszi majd a vizsgálatnál! Ott lesz a puskahordozók vallomása meg a sofőré is. Maga tökéletesen tiszta.

– Hallgasson!

– Rém sok elintéznivaló lesz – mondta. – Autót kell küldenem a tóhoz, hogy onnan rádión kérjenek egy repülőgépet, amely bevisz mindhármunkat Nairobiba. Miért nem mérgezte meg inkább? Angliában úgy csinálják.

– Hallgasson, hallgasson! – kiáltott az asszony.

Wilson végigmérte az asszonyt tompa, kék szemével.

– Végeztem. Egy kicsit dühös voltam. Kezdem megszeretni a férjét – mondta.

– Ó, kérem, hallgasson! Kérem, kérem, hallgasson!

– Az más – mondta Wilson. – Kérem: az egészen más. Most már hallgatok.

AZ ÁLMOK VÁROSA

Madrid tele van Pacó nevű fiúkkal – így becézik a Franciscókat –, van is egy madridi vicc arról az apáról, aki Madridba jött, s a következő hirdetést tette közzé az *El Liberal* nyílttér rovatában: „Pacó, kedden délben várlak a Montana Szállóban, minden meg van bocsátva, apád”, s erre egy egész rendőrosztagot kellett kivézenyelni, hogy szétszórja a nyolcszáz fiatalembert, akik mind a hirdetésre jelentkeztek. De ennek a Pacónak, a Luarca penzió pincérének nem volt apja, aki megbocsásson neki, s nem is lett volna mit megbocsátania.

Két nénye volt, mindkettő szobalány a Luarcában, a helyüket úgy kapták, hogy ugyanabból a faluból jöttek, ahonét a Luarca egyik volt szobalánya, aki dolgoznak és becsületesnek bizonyult, s így jó hírt szerzett szülőfalujának és a falujabelieknek; testvérei fizették Pacónak az autóbusz költséget Madridba, s ők szereztek neki a pincér tanuló helyet. Pacó egy kis estramadurai faluból jött, ahol a körülmények hihetetlenül kezdetlegesek voltak, az enivaló kevés, a kényelem ismeretlen, s keményen dolgozott, mióta az eszé tudta.

Jókötésű fiú volt, nagyon fekete s göndörödő hajú, szép fogú, a bőre olyan, hogy testvérei irigyelték tőle, és könnyen és tisztán mosolygott. Fürgén mozgott, jól végezte a munkáját, és szerette testvéreit, akiket gyönyörűnek és kiműveltnak tartott, szerette s mindig hihetetlen helynek találta Madridot, és szerette a munkáját, romantikusan szépek érezték, mert ragyogó lámpafényben dolgozott, tiszta fehérneműt és frakkot viselt, és ehetett, amennyi belefért.

Nyolc-tíz-tizenkét ember lakott a Luarcában, s étkezett az ebédelőben, de Pacónak, aki a három felszolgálópincér közül a legfiatalabb volt, igazában csak a torerók léteztek.

A penzióban másodrendű matadorok laktak, mert a Calle San Jeronimó-i cím jól hangzott, az enivaló kitűnő volt, s a szoba és

ellátás olcsó. A toreróknak meg kell adniuk, ha nem is a jómód, de legalább a tisztaság jólét látszatát, mert Spanyolországban a legtöbbször becsült két erény: a forma és a méltóság fontosabb a bátorságnál, s a torerók addig maradtak a Luarcában, míg utolsó pezetájuk is el nem fogyott. Arra nincs példa, hogy valamelyik torero jobb vagy drágább szállóba költözött volna; másodrendű torerók sose válnak elsőrendűvé; de lesüllyedni gyorsan süllyedtek le a Luarcából, hisz aki valamicskét is keresett, ott maradhatott, kéretlenül sose nyújtották be a számlát a vendégnek, míg az asszony, aki az intézményt vezette, nem látta reménytelennek az esetet.

Ebben az időben három önálló matador lakott a Luarcában, aztán két igen jó picador és egy kitűnő banderillero. A Luarcában lakni fényűzés volt a picadoroknak és a banderilleróknak, akiknek külön szállást kellett bérelniük Madridban a tavaszi bikaviadalokra, családjukat pedig Sevillában hagyták; de jól fizették őket, s állandó alkalmazottai voltak olyan torreádoroknak, akiket sok szerződés kötött le a következő évadra, s a három beosztott valószínűleg többet keresett fejenként, mint bármelyik a három matador közül. A három matador közül az egyik betegeskedett, s igyekezett eltitkolni; a másikat rövid ideig mint újdonságot felkapták, de már kiment a divatból; a harmadik pedig gyáva volt.

A gyáva valamikor rendkívül bátor és felette ügyes volt, míg önálló matadori pályafutásának első évadjában, a legelején, egy iszonyatos dőfést nem kapott az alhasába, s még most is sokat megőrzött nagy napjainak tetszetős modorosságaiból, kedélyes volt a szertelenségig, okkal és ok nélkül, folyton nevetett. Annak idején, mikor még felkapott volt, rettentően szerette a durva tréfákat, de már felhagyott velük. Már nem érzett kellő önbizalmat. Ennek a matadornak értelmes, nagyon nyílt arca volt, és nagyon elegáns modora.

A beteg matador gondosan vigyázott, hogy betegségét ne mutassa ki, és aprólékos gondnal evett egy keveset minden fogásból, amit feltálatnak. Sok keszkenője volt, maga mosta őket a szobájában, s az utóbbi időben eladogatta a toreroruháit. Karácsony előtt adott el olcsón egyet, a másodikat meg április első hetében. Igen drága ruhák voltak, mindig nagyon vigyázott rájuk, s most már csak egy maradt neki. Mielőtt megbetegedett volna, nagyon tehetséges, sőt szenzációs torerónak ígérkezett, s bár maga nem tudott olvasni, őrzött

néhány újságkivágást, amelyekben az állt, hogy madridi bemutatkozóján jobb volt, mint Belmonte. Egyedül étkezett egy kis asztalnál, és nagyon ritkán nézett fel.

Az a matador, aki valaha újdonságnak számított, nagyon alacsony, barna és nagyon méltóságteljes volt. Ő is egyedül, külön asztalnál evett, ritkán mosolygott, és sose nevetett. Valladolidból jött, ahol az emberek rendkívül komolyak, és tehetséges matador volt, de stílusa kiment a divatból, mielőtt még sikerült volna erényeivel, bátorságával és nyugodt ügyességével megnyernie a közönséget, s neve a plakátokon senkit se vonzott már az arénába. Újdonsága abból állt, hogy alacsony termetű lévén alig látott el a bika marja fölött, de voltak más alacsony torerók is, és neki sosem sikerült a közönség kegyeibe férköznie.

A picadorok közül az egyik vékony, karvalyarcú, ősz hajú ember volt, a teste törékeny, de a lába, karja olyan, mint a vas, mindig marhahajcsárcsizmát hordott a nadrágja alatt, minden este túl sokat ivott, és szerelmesen bámult minden nőt a penzióban. A másik nagydarab, sötét, barna arcú, jóképű ember volt, a keze óriási nagy, haja fekete, mint az indiánoké. Mindketten nagy picadorok voltak, bár az elsőről úgy hírlett, hogy az ivás és kicsapongás sokat elvett képességeiből, a másodikról pedig azt mondták, hogy túl önfejű és összeférhetetlen, s egy évadnál tovább nem marad meg egyazon matadornál.

A banderillero középkorú, ősz, évei ellenére macskagyorsaságú volt, s az asztal mellett valami szerényen módos üzletembernek látszott. Lába még jól bírta az évadot, s ha majd cserbenhagyja is, a banderillero elég értelmes és tapasztalt volt, hogy még hosszú ideig rendszeres alkalmazást kapjon. Annyi lesz a különbség, hogy ha a lába fűrgesége elvész, mindig félni fog, most viszont magabiztos és hidegvérű arénában s arénán kívül.

Ezen az estén mindenki eltávozott már az ebédlőből, kivéve a karvalyképzű picadort, aki rengeteget ivott; az anyajegyves arcú bazárost, aki órákkal járta Spanyolország búcsúit és vásárait, és szintén rengeteget ivott, és két galíciai papot, akik egy sarokasztalnál ültek, s ha nem is túl sokat, kétségkívül eleget ittak. A Luarcában akkoriban a bort beleszámították a szoba és ellátás árába, s a pincérek éppen most hoztak egy-egy új üveg valdepenasit a bazáros, azután a picador s végül a két pap asztalához.

Fenn a beteg matador magánosan feküdt az ágyán hason. A divatjamúlt matador üldögélt, és nézett ki az ablakon, de nemsokára indulni készült a kávéházba. A gyáva matador szobájában ott volt Pacó nővére is, s a férfi igyekezett rábírnival valamire, amit ő nevetve visszautasított.

- Gyere, te kis vadlány! – mondta a matador.
- Nem – mondta Pacó nővére. – Miért mennék?
- Kedvességéből.
- Evett, és most engem akar desszertnek.
- Csak egyszer. Mi baj lehet belőle?
- Hagyjon békén! Hagyjon békén, ha mondom!
- Nagyon kicsi dolog, igazán megtehetnéd.
- Hagyjon békén, ha mondom!

Lenn az ebédlőben a legmagasabb pincér, aki már elkésett a gyűlésről, azt mondta:

- Nézzétek, hogy isznak ezek a fekete disznók!
- Nem való így beszélni – mondta a másik pincér. – Rendes vendégek. Nem isznak túl sokat.
- Hát igenis, való így beszélni – mondta a magas. – Ez Spanyolország két átka, a bikák meg a papok.
- Nem az egyes papok meg az egyes bikák.
- De igen – mondta a magas pincér. – Csak az egyéneken keresztül támadhatod az osztályt. Meg kell ölni az egyes bikát meg az egyes papot. Mindet. Akkor aztán nincs több belőlük.
- Tartogasd ezt a gyűlésre! – mondta a másik pincér.
- Micsoda barbár hely ez a Madrid – mondta a magas pincér.
- Fél tizenkettő van már, s ezek még mindig vedelnek.
- Tízkor kezdtek csak vacsorázni – mondta a másik pincér. – Sok fogás van, tudod jól. A bor olcsó, és megfizették. Nem valami erős bor.
- Hogy is lehetne így munkásszolidaritás, az ilyen bolondokkal, mint te? – kérdezte a magas pincér.
- Ide figyelj! – mondta a másik pincér, egy ötvenéves ember. – Egész életemben dolgoztam. Életem hátralévő részében is mindig dolgoznom kell. Nem panaszkodom miatta. A munka együtt jár az étellel.
- Igen, de a munka hiánya öl.
- Én mindig dolgozom – mondta az idősebb pincér. – Eredj a gyűlésre! Nem kell itt maradnod.

– Jó kolléga vagy – mondta a magas pincér. – De nincs semmi ideológiai képzettséged.

– *Mejor si me falta eso que el otro* – mondta az öregebb pincér (arra célzott, hogy jobb, ha ez hiányzik, mint a munka). – Eredj a gyűlésre!

Pacó nem szólt semmit. Még nem értette a politikát, de mindig megborzongott, mikor a magas pincér arról beszélt, hogy meg kell ölni a papokat és a rendőröket. A magas pincér a forradalmat képviselte előtte, s a forradalom a romantikát is jelentette. Ő maga szerette volna, ha jó katolikus lehetne és forradalmár, ha ilyen állandó munkája volna, mint ez a mostani, és ugyanakkor torero is lenne.

– Eredj a gyűlésre, Ignacio! – mondta. – Én ellátom a munkádat.

– Ketten ellátjuk – mondta az idősebb pincér.

– Egynek is kevés – mondta Pacó. – Menj a gyűlésre!

– *Pues, me voy* – mondta a magas pincér – és köszönöm.

Közben fenn az emeleten Pacó nővére olyan ügyesen bújt ki a matador öleléséből, mint a fogást bontó birkózó, s ezt mondta, most már dühösen: – Mindig az ilyenek az éhesek. Egy megbukott torero, a mázsás félelmével. Ha ennyi fölöslege van, használja ki az arénában.

– Így a kurvák beszélnek.

– A kurva is nő, de én nem vagyok kurva.

– Majd az lesz.

– De nem maga tesz azzá.

– Hagyj magamra! – mondta a matador, aki érezte, hogy most, a visszautasítás és kudarc után, teljes póreségében visszatér a gyávasága.

– Hagyjam magára? Ki nem hagyja? – kérdezte Pacó nővére. – Ne vessem meg az ágyát? Azért fizetnek.

– Hagyj magamra! – mondta a matador, széles, csinos arca szinte sírósan eltorzult. – Te kurva. Te mocskos kis kurva.

– Matador – mondta a lány, s becsukta az ajtót. – Én matadorom.

Benn a szobában a matador az ágyán ült. Arcán még ott volt a torz vonás, amelyet az arénában állandó mosollyá alakított át, hogy az első sorban ülők, akik tudták, mit látnak, megriadtak tőle. – Még ez is – mondta hangosan. – Még ez is.

Emlékezett még arra az időre, mikor jó matador volt, három éve sincsen. Emlékezett még, hogyan nyomta vállát a nehéz,

aranybrokátos torerokabát azon a meleg májusi délutánon, mikor hangja még ugyanúgy csengett az arénában, mint a kávéházban, hogyan célozta meg a ferdén tartott penge mentén a vállak csúcsát, azt a poros pontot a rövid szőrű fekete izompúpon, a széles, fadöngető, töredezett hegyű szarvak felett, amelyek leereszkedtek, mikor a halálos döfésre beugrott, s hogyan siklott bele a kard, olyan könnyen, mintha fagyos vajtömbbe szúrna, tenyere a markolat gombját nyomta, bal karja alacsonyán keresztbe lendült, bal válla elől, súlya a bal lábán – s aztán már nem a lábán volt a súlya. Súlya az alhasán volt, s mikor a bika felemelte a fejét, a szarv eltűnt őbenne, s ő kétszer átlódult rajta, mielőtt elrántották volna. És most, ha halálos döfésre beugrik – s ez ritkán esik meg –, nem tud a szarvakra nézni, s mit tudja azt bármelyik kurva, min megy ő keresztül, mielőtt az arénába lép. És min mentek keresztül azok, akik nevetnek rajta? Mind kurva egytől egyig, s tudják, mire jutnak vele.

Lenn az ebédlőben a picador ült, és nézte a papokat. Ha nők voltak a szobában, azokat bámulta. Ha nem voltak, szívesen bámult valaki idegent, un ingélés, de nők vagy idegenek híján most örömmel és arcátlanul bámulta a két papot. Míg így bámulta, az anyajegy-es bazáros felállt, asztalkendőjét összehajtotta és kiment, a fele bort otthagya az üvegekben, amit utoljára rendelt.

Ha a számlái ki lettek volna fizetve a Luarcában, kiitta volna az üveget.

A két pap nem bámult vissza a picadorra.

– Tíz napja várok, hogy bejussak hozzá – mondta az egyik –, egész nap ott ülök az előszobában, és nem fogad.

– Mit lehet tenni?

– Semmit. Mit tehet az ember? Nem fordulhat szembe felettessel... két hete vagyok itt, és semmi. Várok, ők meg nem akarnak beszélni velem.

– Nagyon elhagyatott vidékről jöttünk. Ha elúszik a pénz, mehetünk vissza.

– Az elhagyott vidékre... Mit törődik Madrid Galíciával? Szegény tartomány vagyunk.

– Az ember megérti Basilio testvérünk működését.

– Mégsem bízom igazán Basilio Alvarez tisztességében.

– Madrid sok mindent megértet az emberrel. Madrid öli meg Spanyolországot.

– Ha legalább fogadná az embert, még ha vissza is utasítják.

– Nem, előbb törjön meg, és fáradjon ki a várakozásban.

– No, majd meglátjuk. Én is tudok úgy várni, mint más.

Ebben a pillanatban a picador feltápászkodott, átsétált a papok asztalához, és ott állt az ősz fejével, karvalyképével, bámulta őket és mosolygott.

– Egy torero – mondta az egyik pap a másiknak.

– Éspedig jó torero – mondta a picador, és kísértelt az ebédlőből szürke zakójában, karcsú derekával, karikalábával, szűk térdnadrágjában, magas sarkú marhahajcsárcsizmája kopogott a padlón, amint magában mosolyogva, elég biztos járással, peckesen kivonult. Az egyéni sikerek, éjszakai alkoholos diadalog és arcátlanságok kicsi, szűk, hivatásos világában élt. Most szivarra gyújtott, félrecepta kalapját az előcsarnokban, és átment a kávéházba.

A papok közvetlenül a picador után távoztak, sietősen, mert rájöttek, hogy utolsónak maradtak az ebédlőben, s nem volt már a szobában más, csak Pacó és a középkorú pincér. Leszedték az asztalt, az üvegeket a konyhába vitték.

A konyhában várt az edénymosogató fiú. Három évvel volt idősebb Pacónál, s nagyon cinikus és keserű.

– Nesze – mondta a középkorú pincér, töltött egy pohár valdepenasit és odanyújtotta.

– Miért ne? – fogta meg a fiú a poharat.

– Kell, Pacó? – kérdezte az öreg pincér.

– Köszönöm – mondta Pacó. Mindhárman ittak.

– Na, megyek – mondta a középkorú pincér.

– Jó éjszakát! – köszöntek neki.

Kiment, a fiúk egyedül maradtak. Pacó fogta az egyik pap asztalkendőjét, s egyenesen állva, sarkát leszorítva, leengedte az asztalkendő, és fejével követve a mozdulatot, karját lassú, széles verónicába lendítette. Megfordult, jobb lábát lassan előrecsúsztatva megtette a második oldallépést, egy kis teret nyert a képzeletbeli bikával szemben, és megtette a harmadik lépést lassan, tökéletes ütemben és csinosan, azután derekához kapta az asztalkendő, és ellendítette csípejét egy media-verónicával.

Az edénymosó, akit Enrique-nek hívtak, kritikusan és vigyorgva figyelte.

– Milyen a bika? – kérdezte.

– Nagyon bátor – mondta Pacó. – Ide figyelj!

Karcsún, egyenesen állt, aztán négy, még tökéletesebb oldallépést mutatott be, puhán, elegánsan és kecsesen.

Enrique a mosogatónak támaszkodott, kezében tartotta a borospoharat, a kötényét nem vette le.

– És a bika? – kérdezte.

– Még elég gőz van benne.

– Émelyítő – mondta Enrique.

– Miért?

– Ide nézz!

Enrique levette a kötényét, és megidézve a képzeletbeli bikát, négy tökéletes, vontatott cigány verónicát mintázott, s egy rebolerával fejezte be, ettől a kötény merev ívben ellebbent a bika orra előtt. Enrique pedig arrább lépkedett.

– Látod? – mondta. – És én edényt mosogatok.

– Miért?

– Mert félek – mondta Enrique. – *Miedo*. Ugyanaz a félelem fogna el téged is az arénában a bikával szemben.

– Nem – mondta Pacó. – Én nem félnék.

– *Leche!* – mondta Enrique. – Mindenki fél. De a torero úrrá tud lenni a félelmén, és tud dolgozni a bikán. Egyszer elmentem a műkedvelő viadalra, és annyira féltem, hogy el kellett szaladnom. Mindenki azt mondta, nagyon mulatságos dolog volt. Te is így félnél. Ha nem a félelmen múlna, Spanyolország minden cipőtisztítója torero lenne. Te falusi gyerek létedre még jobban megijednél, mint én.

– Nem – mondta Pacó.

Nagyon sokszor kipróbálta már képzeletben. Nagyon sokszor látta a szarvakat, a bika nedves orrát, látta megrándulni a bika fülét, levágódni a fejét, aztán a támadást, a paták dübörögnek, meglebbenti a köpenyét, a dühös bika elrohan mellette, hogy újra támadjon, mikor megint meglebbenti a köpenyt, aztán újra és újra, végül nagy media-verónicájában maga körül forgatja a bikát, és táncosan elsétál, kabátja arany díszítései közé bikaszőr keveredett a szoros találkozásokban; a bika hipnotizáltan áll, a tömeg tapsol. Nem, ő nem

félne. Mások igen. Ő nem. Tudta, hogy nem félne. Még ha félne is, akkor is biztos, hogy meg tudná csinálni. Bízott magában.

– Én nem félnék – mondta.

– *Leche* – mondta megint Enrique.

Aztán: – Mi lenne, ha kipróbálnánk?

– Hogyan?

– Ide figyelj! – mondta Enrique. – Te a bikára gondolsz, nem a szarvakra. A bikának olyan ereje van, hogy a szarva hasít, mint a kés, döf, mint a szurony, öl, mint a bunkó. Ide nézz! – kihúzott egy asztalfiókot, és elővett két hússzeletelő kést. – Ezeket rákötöm egy szék lábára, aztán fejem elé tartom a széket, és megjátszom neked a bikát. A kések a szarvak. Ha akkor is megteszed azokat az ellépéseket, az már jelentene valamit.

– Add kölcsön a kötényedet! – mondta Pacó. – Az ebédlőben csináljuk.

Enrique-ből hirtelen eltűnt a kesernyesség.

– Nem – mondta –, ne tedd, Pacó!

– De igen – mondta Pacó. – Nem félek.

– Majd félsz, ha a kések feléd jönnek.

– Meglátjuk – mondta Pacó. – Add ide a kötényt!

Ezalatt, míg Enrique a két nehéz pengéjű, borotvaéles szeletelő-kést piszkos asztalkendővel erősen a szék két lábára kötözte, úgy, hogy a kések felét szorosan áttekerte, aztán csomót kötött a kendőkre, a két szobalány, Pacó testvérei útban voltak a mozi felé, hogy megnézzék Greta Garbót az *Anna Christie*-ben. A két pap közül az egyik alsóneműben ült, s a breviáriumot olvasta, a másik hálóingben a rózsafüzért mondta. A beteg kivételével mindegyik torero átment a szokásos esti látogatásra a Café Fornosba, ott a nagy, sötét hajú picador biliárdozott, az alacsony, komoly matador népes asztalnál egy tejeskávé mellett ült a középkorú banderilleróval s más komoly munkásemberekkel.

Az iszákos, ősz hajú picador egy pohár carzalos brandy mellett ült, és nagy tetszéssel bámult a másik asztal felé, ahol a bátorsága vesztett matador ült egy másik matadossal, aki lemondott a kardról, hogy ismét banderillero legyen, és két nagyon elnyűtt prostituálttal.

A bazáros az utcasarkon állt, barátaival beszélgetett. A magas pincér az anarchoszindikalista gyűlésen várta az alkalmat, hogy

felszólalhatson. A középkorú pincér a Café Alvarez teraszán ült, s egy kis pohár sört ivott. A Luarca tulajdonosnője már aludt az ágyában, hátán feküdt, lába közé fogva a vánkost; nagy, kövér, becsületes, könnyű természetű, nagyon vallásos asszony volt, sose hagyta el napi imáját férjéért, aki immár húsz éve halott volt, s akit még mindig hiányolt. A beteg matador egyedül feküdt szobájában az ágyán, szájára zsebkendőt szorított.

A kihalt ebédlőben Enrique most kötötte az utolsó csomót az asztalkendőkre, amelyek odafogták a késeket a széklábakhoz, aztán felemelte a széket. A széklábakat a késekkel előrefordította, és feje fölé emelte a széket, hogy a két kés egyenest előremeredt a feje két oldalán.

– Nehéz – mondta. – Ide figyelj, Pacó! Ez nagyon veszélyes. Ne csináld! – Izzadt.

Pacó szemben állt vele, a kötényt kifeszítette, két kezében összemarkolta egy-egy ráncát, hüvelykujja felfelé, kisujja lefelé, így feszítette ki a kötényt, hogy felhívja rá a bika figyelmét. – Támadj egyenesen! – mondta. – Forogj, mint a bika! Támadj, ahányszor csak akarsz!

– Honnan tudod, hogy meddig kell oldalt lépned? – kérdezte Enrique. – Jobb, ha három lépést csinálsz, s azután egy mediát.

– Helyes – mondta Pacó. – Csak gyere egyenest! Huh, *torito!* Gyere, kicsi bika!

Enrique leszegett fejjel jött feléje. Pacó meglebbentette a kötényt a késpenge előtt, amely közvetlenül a hasa mellett siklott el, s amikor elhúzott mellette, az igazi, fehér hegyű, fekete, sima szarvakat látta, s amikor Enrique túljutott rajta és megfordult, hogy újra rárohanjon, a bika forró, véres oldalú testtömege dübörgött el mellette, aztán megfordult, mint a macska, és jött megint, ő pedig lassan lebegtette a köpenyt. Aztán megint megfordult a bika, s amíg Pacó a rohamozó szarvat figyelte, a bal lábával öt centivel előbbre lépett a kellesénél, s a kés nem siklott el mellette, hanem olyan könnyen belecsúszott, mint egy borostömlőbe, s bent hirtelen merevvé vált az acél, fölötte és körülötte forró, bugyborékoló patakzás, és Enrique üvöltött: – Jaj! Aj! Hadd húzzam ki! – És Pacó előrecsúszott a székre, a kötényköpönyeget még mindig fogta. Enrique húzta a széket, s a kés megfordult benne, benne, Pacóban.

A kés már kinn volt, és Pacó a földön ült a terjedező meleg tócsában.

– Tedd rá az asztalkendő! Nyomd rá! – mondta Enrique. – Nyomd rá erősen! Elszaladok orvosért. El kell fojtanod a vérzést.

– Kéne egy gumikupak – mondta Pacó. Látta, hogy az arénában azt használnak.

– Egyenest neked rohantam – mondta Enrique sírva. – Én csak meg akartam mutatni, milyen veszedelmes.

– Ne gyötörd magad! – mondta Pacó, s hangja mintha nagyon messziről jött volna. – De hívd az orvost!

Az arénában felemelik, és viszik az embert, futnak vele az operációs terembe. Ha a combtűőér kiürül, mielőtt odaérnek, hívják a papot.

– Szólj valamelyik papnak – mondta Pacó, és szorosan odafogta az asztalkendő az alhasára. Nem hitte el, hogy ez megtörténhetett vele.

De Enrique végigrohant a Carrera San Jerominón, az éjszaka is szolgálatos mentőállomásra, és Pacó egyedül maradt; először ült, azután összecuklott, azután elterült a földön, és azután véget ért az egész, érezte, hogy az élet kifolyik belőle, mint a piszkos víz a kádból, ha a dugót kihúzzák. Megrémült, gyengének érezte magát, és megpróbált elmondani egy bűnbánó fohászt, s emlékezett is rá, hogyan kezdődik, de mielőtt elmondta volna olyan gyorsan, ahogy csak tudta: „Ó, én Istenem, szívből bánom, hogy megbántottalak tégedet, aki méltó vagy a szeretetemre, és szilárdan eltökélem...!” – túl gyengének érezte magát, és arccal lefelé feküdt a földön, aztán nagyon hamar vége volt az egésznek. Az elmetszett combtűőér hihetetlen gyorsan kiürült.

Mikor a mentőállomás orvosa feljött a lépcsőn egy rendőr kíséretében, aki a karjánál fogva tartotta Enrique-t, Pacó két testvére még mindig a Gran Via-i mozipalotában volt, s mérhetetlen csalódást okozott nekik a Garbo-film, amely nyomorúságosan alantas környezetben mutatta be a nagy sztárt, pedig ők megszokták, hogy nagy pompában és csillogásban lássák. A nézőknek egy cseppet sem tetszett a film, és füttyüléssel, lábdobogással tiltakoztak. A szálló többi lakója majdnem mind azt csinálták, mint akkor, mikor a baleset történt, csak a két pap fejezte be az áhítatosságot, s készülődött lefeküdni, és az ősz hajú picador vitte át az italát a két elnyűtt prostituált asztalához. Kicsit később eltávozott az egyikkel a kávéházból. Azzal, amelyiknek a tönkrement idegzetű matador italokat fizetett.

A Pacó gyerek semmit sem tudott erről, sem arról, hogy mit csinálnak majd ezek az emberek másnap és az elkövetkezendő napokban. Fogalma sem volt, hogyan éltek, és mi lett a végük. Még arra sem gondolt, hogy egyáltalán végük lesz valaha. A spanyol szólásmondás szerint, tele illúziókkal halt meg. Életében nem volt ideje rá, hogy egy illúziót is elveszítsen, s arra sem, élete végén, hogy befejezze a bűnbánó fohászt.

Még arra sem volt ideje, hogy csalódják a Garbo-filmben, amely egy héten át csalódást okozott Madridnak.